

Årsrapport 2017

sampension
mere værd

Indhold

1	Ledelsesberetning	7-17
	Fem års hoved- og nøgletal.....	8
	Kunder og produkter.....	9
	Indbetalinger og udbetalinger.....	9
	Omkostninger.....	10
	Investeringer og afkast.....	11
	Samfundsansvar.....	15
	Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag.....	15
	Forventninger til 2018.....	17
	Øvrige forhold.....	17
2	Selskabsoplysninger	19-26
	Ledelsesstruktur.....	20
	Koncernstruktur og selskabsoversigt.....	22
	Ledelse og ledelseshverv.....	24
3	Årsregnskab	29-69
	Koncern- og moderselskabsregnskab.....	31
	Egenkapitalopgørelse.....	34
	Noter til regnskabet.....	35
	Kapitalandele.....	61
	Ledelsespåtegning.....	63
	Intern revisions revisionspåtegning.....	64
	Den uafhængige revisors revisionspåtegning.....	65
	Nøgletalsdefinitioner.....	69

“Med et afkast
helt op til 13,3 %
markerede 2017
sig som et godt
år for pensions-
opsparerne”

2017 blev et rigtig godt pensionsår med høje afkast til kunderne

Det er gode tider for pensionsopsparerne. I Sampension fik kunderne på 40 år og derunder et afkast på op mod 13,3 % før skat. De lidt ældre kunder tættere på pensionsalderen fik afkast på op til 7,3 % som 60-årige. Selv ældre kunder med lav risiko fik afkast på 4,2 %. Det er meget tilfredsstillende og vigtigt - afkastet er den enkelte faktor, der betyder mest for værditilvæksten i en pensionsordning.

Baggrunden er den økonomiske udvikling verden over i 2017. Faktisk har vi været vidne til et af de bredeste globale økonomiske opsving siden starten af ti-året, og fremgangen i de internationale konjunkturer udmøntede sig også i rigtig flotte stigninger på de fleste finansielle markeder. Som eksempel gav emerging markets aktier afkast på 30 %, det amerikanske aktiemarked steg mere end 20 %, og danske aktier fulgte pænt med og steg knap 20 % i værdi.

Det har været et travlt år i Sampension. Vi har fra årets start leveret fuld investeringsforvaltning, service og rådgivning til medlemmerne af Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger. Sampensions administrationsfællesskab er åben for yderligere tilgang af pensionskasser, da det forventes, at konsolideringen i markedet fortsætter i årene fremover. Grundidéen bag samarbejdsmodellen er at tilbyde selvstændighed og egen identitet i pensionsvirksomhederne koblet med maksimale stordriftsfordele i et forsikringsadministrationsfællesskab.

Den øgede aktivitet i 2017 har ikke medført stigende omkostninger for den enkelte kunde. Tværtimod. Mens de administrative omkostninger som planlagt blev næsten halveret i de to pensionskasser, er det også lykkedes at få administrationsomkostningerne i Sampension Liv til at falde i forhold til året før.

Kunderne kan se, om de har et dyrt eller billigt pensionselskab i opgørelsen over deres årlige omkostninger i procent (ÅOP), som medtager alle omkostninger til investering og administration. Sampensions ÅOP er en af de allerlaveste i pensionsbranchen i både markedsrente og i gennemsnitsrente. Det gør Sampension meget konkurrencedygtig.

Investeringerne af kundernes pension sker ud fra hensynet om at forvalte de samlede midler bedst muligt. Det vil sige med højst muligt afkast inden for en rimelig risiko og på ansvarlig vis. Det er Sampensions holdning, at fokus på miljø og klima, sociale forhold og god selskabsledelse bidrager til virksomheders evne til at skabe afkast til investorerne.

Klima har været et stort emne i arbejdet med ansvarlighed i 2017. Fra årets start har Sampension taget hensyn til de opstillede klimamål fra COP21-topmødet i Paris, og vi er i gang med at vurdere klimapåvirkningen af virksomheder i investeringsporteføljen. At sikre skattetransparens hos multinationale selskaber og håndtere investeringer i besatte områder som eksempelvis Vestbredden var to andre af årets store emner. Læs meget mere om dette i den første rapport om ansvarlige investeringer fra Sampension-fællesskabet, der udkommer med årsrapporten.

Hasse Jørgensen
Administrerende direktør

Ledelsesberetning

1

Fem års hoved- og nøgletal	8
Kunder og produkter	9
Indbetalinger og udbetalinger	9
Omkostninger	10
Investeringer og afkast	11
Samfundsansvar	15
Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag .	15
Forventninger til 2018	17
Øvrige forhold	17

Fem års hoved- og nøgletal

Fem års hovedtal for moderselskab Mio. kr.	2017	2016	2015	2014	2013
Præmier	8.784	9.017	8.597	7.758	8.141
Forsikringsydelse	-8.646	-8.100	-7.228	-7.202	-7.639
Investeringsafkast	10.382	14.188	3.021	25.548	3.061
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-170	-171	-177	-179	-178
Forsikringsteknisk resultat	-110	-285	-378	-389	-3.678
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	41	-147	-324	-228	-3.539
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	194.530	185.330	171.587	167.143	143.924
Overskudskapital	4.465	4.458	4.196	3.754	3.226
Egenkapital, moderselskabets andel	3.616	3.575	3.722	4.049	4.277
Aktiver, i alt	266.023	267.658	249.624	257.499	195.306

Fem års nøgletal	2017	2016	2015	2014	2013
Afkastnøgletal					
Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	4,0%	8,7%	0,6%	22,8%	-1,6%
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter	7,5%	7,2%	3,6%	9,0%	8,9%
Risiko på afkast relateret til markedsrenteprodukter	4,25	4,25	3,75	3,25	3,50
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af hensættelser	0,09%	0,10%	0,10%	0,12%	0,12%
Omkostninger i kr. pr. forsikret	387	397	412	401	416
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning efter skat	1,2%	-4,0%	-8,5%	-5,5%	-58,5%
Forrentning af overskudskapital	4,5%	4,3%	3,5%	6,3%	-
Konsolideringsnøgletal					
Solvensdækning (Solvens I for 2015 og før) *)	601%	427%	466%	368%	308%
*) Nøgletallet er ikke omfattet af krav om revision.					

Der henvises til nøgletsdefinitioner side 69.

Kunder og produkter

Sampension KP Livsforsikring A/S (Sampension Liv) er et kundejet pensionselskab, der tilbyder arbejdsmarkedspensioner og firmapensioner på kommercielle vilkår. Selskabets vigtigste opgave er at sikre kunderne de bedst mulige pensioner. Derfor ligger fokus på det, som gør pensionsordningerne mere værd – lave omkostninger, gode afkast, fleksible produkter og kompetent rådgivning og kundeservice. Sampension Liv har 275.000 kunder og er det tredjestørste pensionselskab i Danmark målt på balancesum. Hovedparten af de forsikrede arbejder i kommunerne, staten eller regionerne. Sampension Liv tegner også pensionsordninger for private virksomheder samt genforsikrer ca. 18.000 tjenestemænds pension for størstedelen af landets kommuner.

En pensionsordning rummer både opsparing og forsikringer ved tab af erhvervs-evne, dødsfald, visse kritiske sygdomme og eventuelt en sundhedsordning. Sampension Liv har følgende opsparingsprodukter:

Produkttyper	Investeringer og tilskrivninger af afkast
Markedsrente Livscyklusproduktet 3 i 1 Livspension Unit link produktet Linkpension	Kunderne får hver måned tilskrevet det faktisk opnåede afkast Sampension Livs hovedprodukt, hvor opsparingen fordeles på årgangspuljer efter kundernes alder samt investeringsprofil efter kundens eget valg Kunderne kan selv vælge, hvilke investeringsfonde opsparingen placeres i
Gennemsnitsrente Ugaranteret genforsikring Traditionel gennemsnitsrente	Kunderne får tilskrevet en depotrente, som udjævner det faktisk opnåede afkast over tid Produktet genforsikrer arbejdsgivernes fremtidige pensionsforpligtelser for tjenestemandsansatte og indeholder afdækning af inflationsrisiko Gruppen omfatter pensionsordninger med hensigts-erklæringer, garanterede direkte forsikringer samt garanteret genforsikring

Indbetalinger og udbetalinger

Indbetalinger

Præmierne udgjorde 8,8 mia. kr. mod 9,0 mia. kr. i 2016. De løbende indbetalinger inklusive gruppeliv viser en vækst på 1,4 %. Indskud i 2017 blev lidt lavere end for 2016, som var på et højt niveau.

Indbetalinger på

8,8 mia. kr.

Indbetalte præmier Mio. kr.	2017	2016	Ændring i %
Løbende præmier	4.564	4.497	1,5
Gruppelivspræmier	2.403	2.371	1,3
Løbende præmier, i alt	6.967	6.868	1,4
Indskud mv.	1.156	1.242	-6,9
Præmier direkte forsikring	8.123	8.110	0,2
Præmier indirekte forsikring	661	908	-27,2
Bruttopræmier, i alt	8.784	9.017	-2,6

Nettostigningen i antal direkte forsikrede kunder var i 2017 på knap 3.500 svarende til 1,3 %. Andelen af kunder, som er pensionister, er stigende.

Antal kunder	2017	2016	Ændring i %
Præmiebetalende	112.049	111.625	0,4
Fripolicer mv.	105.004	104.604	0,4
Pensionister	58.037	55.376	4,8
Direkte forsikrede, i alt	275.090	271.605	1,3
Indirekte forsikrede	18.204	18.369	-0,9
Gruppelivsforsikrede	710.190	716.840	-0,9

275 tusinde

er forsikrede hos
Sampension Liv

Udbetalinger

De samlede udbetalte ydelser udgjorde 8,6 mia. kr. for 2017 mod 8,1 mia. kr. for 2016. Stigningen i udbetalinger vedrører dels løbende pensionsudbetalinger som følge af, at antallet af pensionister er steget, dels tilbagekøb, da der i branchen er stigende fokus på at få samlet kundernes pensionsordninger.

Omkostninger

Sampension Liv har gennem en årrække arbejdet målrettet på at reducere omkostningerne, som er blandt de laveste i branchen: Jo lavere omkostninger, desto større del af indbetalinger og afkast går til at styrke opsparingen. Sampension Liv har fokus på at sikre både lave investeringsomkostninger og lave administrationsomkostninger.

Effektiv investeringsforvaltning

Sampension lægger stor vægt på effektivitet i både den interne og den eksterne forvaltning. Det opnås bl.a. ved, at alle kunders pensionsopsparing investeres i de samme investeringsaktiver – omend sammensætningen på disse investeringsaktiver kan være meget forskellige kunderne imellem afhængig af deres konkrete opsparingsprodukt og eventuel risikoprofil. På baggrund af cost-benefit analyser vurderer Sampension, om de forskellige porteføljer skal forvaltes internt eller eksternt.

Aktieinvesteringer er i al væsentlighed lagt ud til eksterne forvaltere, mens obligationer og andre renteinstrumenter primært forvaltes internt. Ejendomme forvaltes internt for de markeder, hvor Sampension har en lang erfaring med investeringer. En række investeringer i mere risikofyldte kreditobligationer foretages via eksterne forvaltere, ligesom de fleste alternative investeringer i fx skove, hedgefonde og unoterede aktier administreres af eksterne forvaltere.

Investeringsomkostninger i ÅOP på 0,44 %

Kunderne kan på sampension.dk finde information om årlige omkostninger i kroner (ÅOK) og i procent (ÅOP). Disse omfatter omkostninger afholdt af Sampension Liv, og som fremgår direkte af regnskabet, samt indirekte omkostninger ved investeringer i eksterne fonde og investeringsforeninger mv. ÅOP for investeringsomkostninger beregnet i forhold til kundernes depoter udgjorde for henholdsvis 2017 og 2016 følgende:

Investeringsomkostninger i ÅOP (pct. i forhold til kundernes depoter)	2017	2016
3 i 1 Livspension, udvalgte årgange (moderat risiko):		
25 år	0,55	0,55
45 år	0,50	0,51
65 år	0,33	0,30
3 i 1 Livspension i alt (gennemsnit)	0,44	0,43
Traditionel gennemsnitsrente	0,55	0,50
Ugaranteret genforsikring	0,35	0,36

Samlet set er ÅOP 0,44 % for 3 i 1 Livspension. For de ældste årgange er der en stigning i ÅOP. Det skyldes, at der i 2017 er investeret mere i alternative investeringer og mindre i obligationer. For traditionel gennemsnitsrente udgør ÅOP 0,55 % for 2017 mod 0,50 % for 2016. Stigningen skyldes bl.a., at omkostningerne også vedrører de ufordelte reserver, som er stigende. Satsene ligger på et meget konkurrencedygtigt niveau.

Afkastnøgletal beregnes efter fradrag for direkte og indirekte investeringsomkostninger. Det er afkastet efter investeringsomkostninger, som er det altafgørende nøgletal, når bidrag til udvikling i kundernes pensionsopsparing skal vurderes.

Administrationsomkostninger pr. forsikret

387 kr.

Administrationsomkostninger udgør 387 kr. pr. kunde

Nøgletal vedrørende forsikringsmæssige administrationsomkostninger er faldet i forhold til 2016:

- Omkostninger pr. forsikret udgør 387 kr. mod 397 kr. i 2016. Udviklingen skyldes vækst i forretningen, som holder omkostningerne nede
- Omkostninger set i forhold til kundernes depoter udgjorde 0,09 % mod 0,10 % i 2016.

Investeringer og afkast

De internationale konjunkturer og finansielle markeder

På den økonomiske front var 2017 et godt år med vækstrater, der fortsatte med at stige over det meste af verden. Specielt opsvinget i euro-området har imponeret, og alt tyder på, at 19 kvartaler i træk med positiv vækst bliver til flere. Generelt har den private efterspørgsel bidraget til den stigende vækst godt understøttet af stigende realløn.

Flere vestlige landes centralbanker har signaleret et skifte til en forsigtig normalisering af pengepolitikken efter en lang periode med meget lempelig pengepolitik siden finanskrisen. Denne tendens er længst fremme i USA, hvor enkelte rentestigninger i 2015 og 2016 blev fulgt op af en mere aggressiv rentepolitik i 2017 med tre rentestigninger.

De finansielle markeder har i 2017 udviklet sig positivt med pæne rentestigninger, idet den 30-årige euroswaprente er steget med 0,25 %-point, og store stigninger på de fleste aktiemarkeder. Således har emerging markets aktier givet et afkast på 30,0 %, mens det amerikanske aktiemarked (21,1 %) og danske aktier (18,4 %) også gav pæne afkast. Aktierne i euroområdet (12,6 %) og det britisk aktiemarked (11,9 %) haltede derimod efter – sidstnævnte formentlig på grund af den fortsatte usikre politiske situation i forbindelse med Brexit. De angivne afkastprocenter er opgjort før omregning til danske kroner.

På valutamarkedet er danske kroner i følgeskab med euroen blevet styrket kraftigt specielt overfor den amerikanske dollar, hvor styrkelsen af den danske krone har været på 12,0 % i 2017.

Årets afkast blev 10,8 mia. kr. svarende til 6,0 %

Det samlede afkast på tværs af alle investeringsmiljøer blev 10,8 mia. kr. i 2017 mod 9,2 mia. kr. i 2016. Det samlede afkast er her målt eksklusive afdækningsporteføljen i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. Det samlede investeringsafkast for alle investeringsmiljøer inklusive afdækningsporteføljen blev 5,7 % før pensionsafkastskat i 2017 mod 8,1 % i 2016.

I et år med stigende renter indebærer Sampension Livs investeringsstrategi et tab på afdækning af renterisiko på pensionsforpligtelserne i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. Dette tab bliver efter afregning af pensionsafkastskat omtrent modsvaret af et fald i markedsværdien af pensionsforpligtelserne i det traditionelle gennemsnitsrentemiljø. I 2016, hvor renterne faldt, havde afdækningsporteføljen et positivt afkast, ligesom pensionsforpligtelserne steg i traditionel gennemsnitsrente.

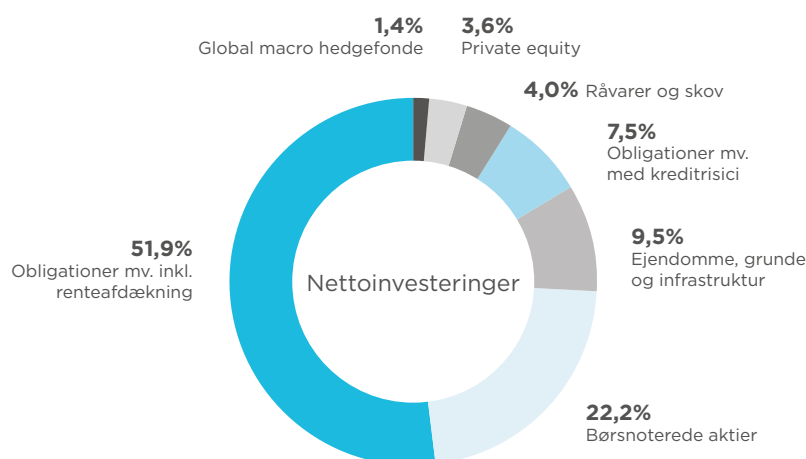
5,7 mia. kr.

til kunder med
markedsrente

Resultat af investeringer fordelt på miljøer Mio. kr.	2017	2016
3 i 1 Livspension	5.664	4.948
Linkpension	13	10
Ugaranteret genforsikring	2.385	1.865
Traditionel gennemsnitsrente:		
- Investeringsportefølje	2.741	2.338
- Afdækningsportefølje	-421	5.026
Samlet resultat	10.382	14.189

Fordeling af nettoinvesteringer

Godt halvdelen af nettoinvesteringsaktiverne er placeret i obligationer med mindre kreditrisici, mens omtrent en fjerdedel af aktiverne er placeret i børsnoterede aktier.

Investeringsstrategi i Sampension Livs forskellige investeringsmiljøer

Sampension Livs investeringsstrategi sigter mod at levere det højeste afkast inden for de givne risikorammer. Markedsrentemiljøet og gennemsnitsrentemiljøet deltager i al væsentlighed i de samme investeringer blot med forskellig vægt og volumen. Produkttyperne 3 i 1 Livspension og ugaranteret genforsikring har forholdsmæssigt en større andel af risikofyldte aktiver end det traditionelle gennemsnitsrentemiljø.

Sampension Livs portefølje af direkte investeringer inden for både lån, noterede aktier og ejendomme er i disse år under fortsat opbygning. Af større direkte investeringer i 2017 købte Sampension Liv investeringsejendommene Skejby Business Center af Vestas i samarbejde med Solstra Capital Partners samt Teknikerbyen i Virum sammen med Kristensen Properties. Desuden blev der investeret sammen med EQT i fibernetværkselskabet Lumos i USA og sammen med Partners Group i softwareselskabet Civica i Storbritannien.

Investeringer i markedsrentemiljøet

I 3 i 1 Livspension tilpasses investeringerne til kundens alder i årgangspuljer med hver sin sammensætning af investeringsaktiver. Kunden kan vælge mellem tre forskellige investeringsprofiler – lav, moderat og høj.

Op til 13,3 % i afkast i 3 i 1 Livspension

I 2017 leverede 3 i 1 Livspension positive afkast til alle kunder på tværs af investeringsprofiler. De yngste årgangspuljer, hvor en større andel af formuen er allokeret til aktier og alternativer, opnåede det største afkast.

Afkast på op til

13,3 pct.

Årgangspuljer 3 i 1 Livspension, udvalgte	Investeringsprofil		
	Lav	Moderat	Høj
Afkast i %			
25 år	8,7	11,2	13,3
45 år	7,8	9,9	11,8
65 år	4,2	4,5	5,8

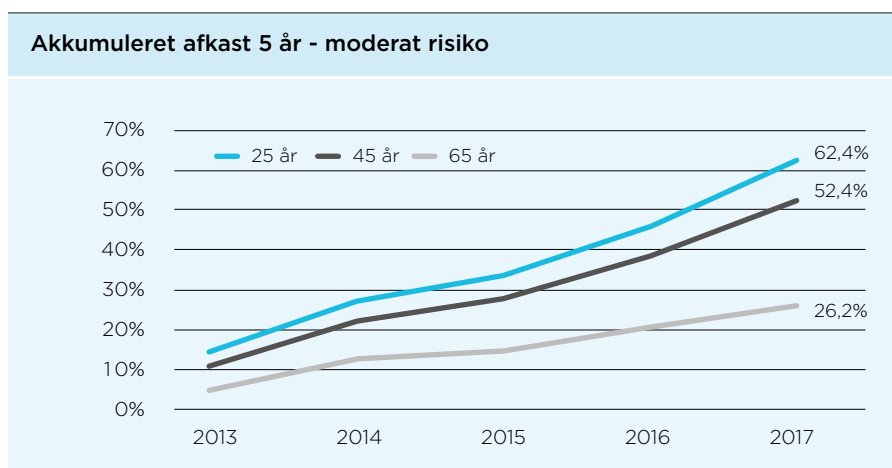
For yderligere specifikation af beholdninger og afkast i 3 i 1 Livspension henvises til regnskabets note 22 og note 23.

Fem års afkast i 3 i 1 Livspension på 62,4 % til de yngste kunder

De seneste fem år har kunder med Sampension Livs livscyklusprodukt fået høje investeringsafkast. De yngste kunder med moderat risiko har opnået et akkumuleret afkast på over 62 %.

Afkast over 5 år

62,4 pct.

Afkast for ugaranteret genforsikring på 6,5 %

Ugaranteret genforsikring dækker risici knyttet til tjenestemandspensioner. Tjenestemandspensioner reguleres med lønudviklingen, hvilket udgør en væsentlig risikoparameter for eksempelvis en kommunes forpligtelser. Aktivallokeringen fastlægges ud fra kommunernes forventede fremtidige nettoudbetalinger på tjenestemandspensionsordninger.

Investeringerne knyttet til ugaranteret genforsikring af tjenestemandspensioner gav i 2017 et tilfredsstillende afkast på 6,5 %. For specifikation af beholdninger og afkast i ugaranteret genforsikring henvises til regnskabet note 22.

Afkast i traditionel gennemsnitsrente på 3,1 %

Det traditionelle gennemsnitsrentemiljø omfatter pensioner med og uden garanti. Hensættelser til pensioner opgøres til markedsværdi. Det indebærer, at værdien bl.a. afhænger af renteniveauet. For at begrænse renterisikoen for både Sampension Liv og kunderne er der etableret en selvstændig afdækningsportefølje som omtalt ovenfor. Målet med afdækningsporteføljen er at opnå en høj grad af sikkerhed for, at Sampension Liv kan leve op til de garantier og hensigtserklæringer, som er afgivet overfor kunderne.

Den overordnede fordeling af gennemsnitsrentemiljøets investeringer ultimo 2017, samt årets afkastbidrag fremgår af nedenstående tabel.

Traditionel gennemsnitsrente	Markedsværdi 31.12.2017 Mio. kr.	Fordeling %	Afkastbidrag i %, beregnet tidsvægtet
Investeringsporteføljen i alt	59.436	78,3	4,6
Renteafdækningsporteføljen i alt	16.454	21,7	-1,6
Investeringsaktiver i alt	75.890	100,0	3,1

76 mia. kr.
i gennemsnitsrente

I det traditionelle gennemsnitsrentemiljø er Sampension Livs samlede nettoinvesteringsaktiver på knap 76 mia. kr. fordelt med omkring 63 % i obligationer mv., 7 % i børsnoterede aktier samt 22 % i renteafdækningsporteføljen, mens illikvide aktiver mv. udgør 8 %.

I 2017 blev det samlede tidsvægtede afkast 3,1 % før pensionsafkastskat inklusive afdækningsporteføljen. Eksklusive afdækningsporteføljen lå afkastet på 4,6 %. Afdækningsporteføljen gav et afkast på -0,4 mia. kr. svarende til et afkastbidrag på -1,6 %.

Pensionsforpligtelserne faldt med 0,7 mia. kr. som følge af stigende renter. Det samlede resultat af investeringsporteføljen, afdækningsporteføljen og ændring i hensættelserne var på 2,5 mia. kr., svarende til 3,5 % efter pensionsafkastskat.

For yderligere specifikation af beholdninger og afkast i traditionel gennemsnitsrente henvises til regnskabet note 22.

Samfundsansvar

Arbejdet med samfundsansvar hviler på en ambition om at efterleve og indarbejde internationale FN-konventioner, herunder FN Global Compact's 10 principper og Paris-aftalens klimamål, samt OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer. Den ansvarlige investeringspolitik omfatter alle tre parter i administrationsfællesskabet: Sampension KP Livsforsikring A/S, Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslæger, men behøver ikke være fuldstændig enslydende for alle tre virksomheder.

Det er Sampension Livs holdning, at fokus på miljø og klima, sociale forhold og god selskabsledelse bidrager til selskabers evne til at skabe afkast til investorerne. Som investor ønsker Sampension Liv at gøre sin indflydelse gældende via et aktivt ejerskab og arbejder kontinuerligt på at integrere ansvarlighed i de virksomheder, som Sampension Liv investerer i.

Der bliver yderligere redegjort for, hvordan investeringerne håndteres ansvarligt i hele administrationsfællesskabet i en særskilt ESG rapport. Herudover henvises til gennemgangen af målsætninger og indsatser indenfor generel governance, investeringsområdet og virksomhedens drift i den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar på sampension.dk/samfundsansvar2017.

Resultat, solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag

Årets resultat

41 mio. kr.

Resultat på 41 mio. kr.

Sampension Livs resultat blev i 2017 et overskud på 41 mio. kr. efter skat mod et underskud på 147 mio. kr. i 2016. Årets resultat består i det væsentligste af egenkapitalens andel af årets afkast af investeringsporteføljen samt risikoforrentning. Underskuddet for 2016 skyldes tildeling af bonuskapital fra egenkapitalen til kunderne, som udgiftsføres i henhold til regnskabsreglerne. Resultatet for 2017 er på niveau med det forventede.

Bestyrelsen foreslår, at årets overskud henlægges til "Overført resultat" under egenkapitalen. Egenkapitalen udgør herefter 3,6 mia. kr. i moderselskabet, stort set uændret i forhold til udgangen af 2016. For koncernen udgør egenkapitalen 15,2 mia. kr. pr. 31. december 2017 mod 4,6 mia. kr. pr. 31. december 2016. Den store stigning i koncernens egenkapital skyldes væsentligst, at Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrslæger i starten af 2017 har investeret i Sampension Invest. Investorer, som ikke er en del af Sampension Liv-koncernen, indgår som minoritetsaktionærer i koncernregnskabets egenkapital.

Solvenskrav og kapitalgrundlag

Samlet set vurderes det opgjorte solvenskapitalkrav at være dækkende for selskabets risici. Sampension Liv opgør solvenskravene i henhold til standardmodellen specificeret i Solvens II-regelsættet.

Solvenskapitalkrav og kapitalgrundlag Mio. kr.	31.12.2017	31.12.2016
Kapitalgrundlag	7.934	7.882
Solvenskapitalkrav (SCR)	1.320	1.845
Minimumskapitalkrav (MCR)	330	461
Overskydende kapitalgrundlag	6.614	6.037
Solvensdækning i forhold til SCR	601%	427%
Solvensdækning i forhold til MCR	2404%	1709%

Solvensdækning på

601 pct.

Solvensdækningen - dvs. kapitalgrundlaget i forhold til solvenskapitalkravet - var pr. 31. december 2017 steget til 601 %. Stigningen vedrører især fald i beholdning af securitiseringsprodukter som følge af førtidsindfrielse. Disse produkter indgår i solvensberegningen med et højt risikobidrag på trods af en lav faktisk risiko. Sampension har fokus på mulighederne for at investere yderligere heri.

Yderligere information findes i rapport om solvens og finansiell situation 2017, som kan findes på sampension.dk/solvens.

Stigende hensættelser til forsikringskontrakter

Livsforsikringshensættelser for policer i traditionel gennemsnitsrente er fastsat til markedsværdi ud fra forudsætninger om omkostninger, levetid, invaliditetsrisiko, pensioneringstidspunkt samt sandsynlighed for tilbagekøb og omskrivning til fripolicy blandt kunderne. Markedsværdien beregnes på basis af Solvens II diskonteringsrentekurven med volatilitetsjustering. Desuden anvendes Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer i fastsættelsen af hensættelserne. Den akkumulerede markedsværdiregulering af livsforsikringshensættelserne faldt i 2017 netto med 0,5 mia. kr. Indeholdt heri er den årlige opdatering af levetidsforudsætningerne i markedsværdigrundlaget, hvilket forøgede markedsværdireguleringen med 0,4 mia. kr.

Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter udgjorde ultimo 2017 i alt 111,8 mia. kr. mod 110,4 mia. kr. ved udgangen af 2016. Kollektive bonuspotentialer indregnet i hensættelser til gennemsnitsrente er i 2017 steget med 1,8 mia. kr. til 15,3 mia. kr. Det skyldes det gode investeringsafkast.

Bonusgraden, som angiver individuelle og kollektive bonuspotentialers størrelser i forhold til kundernes depoter, steg for de fleste grupper i 2017.

Bonuspotentialer og bonusgrader		31.12.2017		31.12.2016	
		Mio. kr. Bonus-potentialer	% Bonus-grader	Mio. kr. Bonus-potentialer	% Bonus-grader
Rentegruppe	Gennemsnitlig grundlagsrente				
A	3,5% - 4,5%	2.090	12,1	2.135	11,6
B	2,5% - 3,5%	976	24,9	840	22,0
C	1,5% - 2,5%	5.010	47,3	4.952	46,8
D	0,5% - 1,5%	1.391	52,6	1.229	54,9
E	Under 0,5%	15	120,8	9	381,3
F	Ugaranteret	130	13,8	100	11,1
Traditionel gennemsnitsrente, rentegrupper i alt		9.611	-	9.265	-
Ugaranteret genforsikring		5.669	16,9	4.188	12,6
Samlede bonuspotentialer		15.280	-	13.453	-

Hensættelser for policer i markedsrente er i 2017 forøget med 7,8 mia. kr. til 82,7 mia. kr. ultimo året. Stigningen skyldes især årets investeringsafkast på 5,7 mia. kr. Herudover bidrager årets præmieindbetalinger, da 89 % af Sampension Livs præmiebetalende kunder har 3 i 1 Livspension, og alle nye kunder får dette produkt.

Depotrente

5,3_{pct.}

Forventninger til 2018

Sampension Liv forventer en moderat vækst i præmieindbetalinger i 2018. Der forventes en mindre stigning i antal kunder, og pensionister forventes at udgøre en stigende andel af kunderne. De samlede forsikringsmæssige administrationsomkostninger forventes bibeholdt på samme niveau som 2017.

Sampension Liv har fastholdt en depotrente på 5,3 % pr. 1. januar 2018 for policer med hensigtserklærede ydelser i gennemsnitsrentemiljøet. Depotrente til ugaranteret genforsikring udgør uændret 3,0 % pr. 1. januar 2018. For ordninger med markedsrente bliver kundernes depoter løbende tilskrevet det realiserede afkast.

Egenkapitalens resultat afhænger af udviklingen på de finansielle markeder. Baseret på et uændret renteniveau forventes egenkapitalen at få et resultat efter skat for 2018 i niveauet 50 mio. kr.

Øvrige forhold

Usikkerhed ved indregning og måling

Ledelsen foretager en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, når årsrapporten udarbejdes. Disse skøn har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. Ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt for hensættelser til forsikringskontrakter samt opgørelse af dagsværdier af illikvide aktiver som fx unoterede finansielle instrumenter og ejendomme. Der er redegjort for ledelsens skøn og vurderinger i noten om anvendt regnskabspraksis. Revisions- og risikoudvalget og bestyrelsen gennemgår de skøn og værdiansættelsesmetoder, som anvendes i Sampension Livs årsregnskab.

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Den europæiske tilsynsmyndighed EIOPA har besluttet at anvende en ny metode til beregning af den ultimative forward rente (UFR) som diskonteringsrentekurven konvergerer mod fra 20-års punktet. Den nye metode reducerer UFR fra 4,20 % til 4,05 % primo 2018 og derefter gradvist til 3,65 % i 2020. Metodeændringen har til formål at tilpasse niveauet til ændringer i de langsigtede forventninger til realrente og inflation. Ændringer i diskonteringsrentekurven har ikke nogen væsentlig betydning for værdien af livsforsikringshensættelserne.

Fra og med 2018 anvender Finanstilsynet en dataperiode på rullende 20 år i stedet for de nuværende 30 år ved estimering af de forventede fremtidige levetidsforbedringer. Ændringen medfører, at livsforsikringshensættelserne primo 2018 bliver forøget. I modsat retning trækker en stigning i volatilitetsjusteringen til diskonteringsrentekurven som følge af, at EIOPA har offentliggjort opdaterede porteføljevægte. Netto medfører disse ændringer i forudsætninger, at livsforsikringshensættelserne reduceres med ca. 0,6 mia. kr.

Herudover er der fra balancedagen og til dato ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Selskabsoplysninger

2

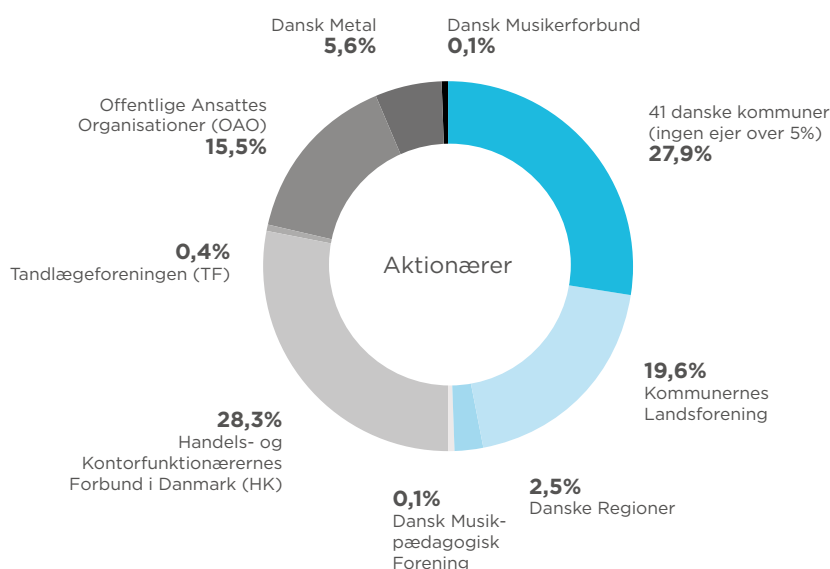
Ledelsesstruktur	20
Koncernstruktur og selskabsoversigt	22
Ledelse og ledelseshverv	24

Ledelsesstruktur

Aktionærer

Sampension Liv er ejet af overenskomstparterne på de overenskomstområder, hvor Sampension Liv er pensionsleverandør. Sampension Livs aktiekapital på 800.000 kr. er fordelt med den ene halvdel til lønmodtagerorganisationerne og den anden halvdel til arbejdsgivere og arbejdsgiverorganisationerne.

Aktiekapitalen er fordelt på 800 aktier à 1.000 kr. Udbytte til aktionærene kan i følge Sampension Livs vedtægter udgøre op til 5 %, dog maksimalt 40.000 kr. Der er ikke udbetalt udbytte siden 2011, da aktionærene ønsker, at overskuddet kommer kunderne til gode.

Bestyrelse

Sampension Livs bestyrelse består af repræsentanter for aktionærene, to bestyrelsesmedlemmer indstillet af bestyrelsen samt repræsentanter for koncernens medarbejdere.

På ekstraordinært repræsentantmøde den 28. juni 2017 er CFO Anne Mette Barfod valgt som nyt bestyrelsesmedlem til erstatning for direktør Anne Louise Eberhard, som er udtrådt af bestyrelsen. På ekstraordinært repræsentantskabsmøde den 26. januar 2018 er næstformand i Dansk Metal René Nielsen valgt som nyt bestyrelsesmedlem til erstatning for Henrik Kjærgaard, som er udtrådt af bestyrelsen. Oplysninger om bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv fremgår af oversigt side 25.

Bestyrelsen har i 2017 afholdt fem møder og ét seminar.

Revisions- og risikoudvalg

I overensstemmelse med EU's og danske krav til revisionsudvalg i virksomheder af interesse for offentligheden har bestyrelsen i Sampension Liv nedsat et særskilt revisions- og risikoudvalg.

Tidligere nationalbankdirektør Torben Nielsen er formand for revisions- og risikoudvalget og lever gennem erhvervsforløb og uddannelsesmæssig baggrund op til kravene om uafhængighed og kvalifikationer i henhold til reglerne om revisionsudvalg.

Udover Torben Nielsen bestod revisions- og risikoudvalget i 2017 af tre medlemmer udpeget af bestyrelsen: Anker Boye (bestyrelsesformand), Kim Simonsen (næstformand) og Anne Mette Barfod (bestyrelsesmedlem). Anne Louise Eberhard var med i udvalget indtil ultimo marts 2017, hvor hun fratrådte som bestyrelsesmedlem.

Der har i 2017 været afholdt fire møder i revisions- og risikoudvalget.

Rammerne for revisions- og risikoudvalgets arbejde er fastlagt i et kommissorium. Udvalgets primære opgaver er at:

- overvåge regnskabsaflæggelsesprocessen
- forberede bestyrelsens behandling og beslutning vedrørende risikodokumenter om selskabets kapital-, solvens- og operationelle forhold
- overvåge om risikostyringssystemer, interne kontrolsystemer og intern revision fungerer effektivt
- overvåge den lovpligtige revision af årsregnskabet mv.
- overvåge og kontrollere revisors uafhængighed.

Der er etableret en finansiel whistleblower-ordning, der sikrer, at ansatte i administrationsfællesskabet via en særlig, uafhængig og selvstændig kanal kan indberette overtrædelser og potentielle overtrædelser af den finansielle regulering begået af virksomheden. Indberetninger til whistleblower-ordningen går direkte til formanden for revisions- og risikoudvalget og compliancefunktionen. Der har ikke været indberetninger i 2017 eller tidligere.

Organisation og ledelse

Sampensions daglige ledelse udgøres af direktionen. Hertil kommer fem direktør-områder med ansvar for den daglige drift og udvikling, samt et direktionssekretariat. Nærmere beskrivelse af organisationen kan ses på sampension.dk/organisation.

Der er oprettet en risikostyringsfunktion, compliancefunktion, aktuarfunktion og intern auditfunktion, der bidrager til at sikre effektiv styring i administrationsfællesskabet. De ansvarlige for de pågældende afdelinger er udpeget som nøglepersoner og har en kontrollerende rolle i forhold til administrationsfællesskabets arbejde.

Aflønning

Bestyrelserne i de tre finansielle virksomheder, som administreres af Sampension, har udformet en fælles lønpolitik i overensstemmelse med EU's og danske krav. Aflønningsprincipperne har til formål at sikre, at ledelse og medarbejdere honoreres på en sådan måde, at virksomhedens forretningsmæssige og langsigtede strategiske mål understøttes bedst muligt.

Aflønningsforholdene afspejler og understøtter, at Sampension til stadighed formår at rekruttere og fastholde en kompetent og ansvarlig ledelse, der fremmer en sund og effektiv risikostyring og ikke motiverer til at tage overdrevne risici.

Der henvises til regnskabets note 4 samt sampension.dk/loenpolitik, hvor der er oplysninger om lønpolitikken.

Kønssammensætning i ledelsen

Bestyrelsen i Sampension Liv har opstillet et måltal om inden marts 2022 at opfylde Erhvervsstyrelsens måltal for kønssammensætningen i bestyrelserne og herved sikre, at mindst 40 % af bestyrelsesmedlemmerne, inklusive de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, er af det underrepræsenterede køn.

Bestyrelsen ønsker en ligelig kønsfordeling i ledende stillinger og har i Sampension Administrationselskab A/S fastlagt et måltal på mindst 40 % for andelen af det underrepræsenterede køn for ledere med personaleansvar. Måltallet revurderes årligt.

Der er redegjort for status på måltal mv. i den lovpligtige redegørelse for samfundsansvar på sampension.dk/samfundsansvar2017.

Koncernstruktur og selskabsoversigt

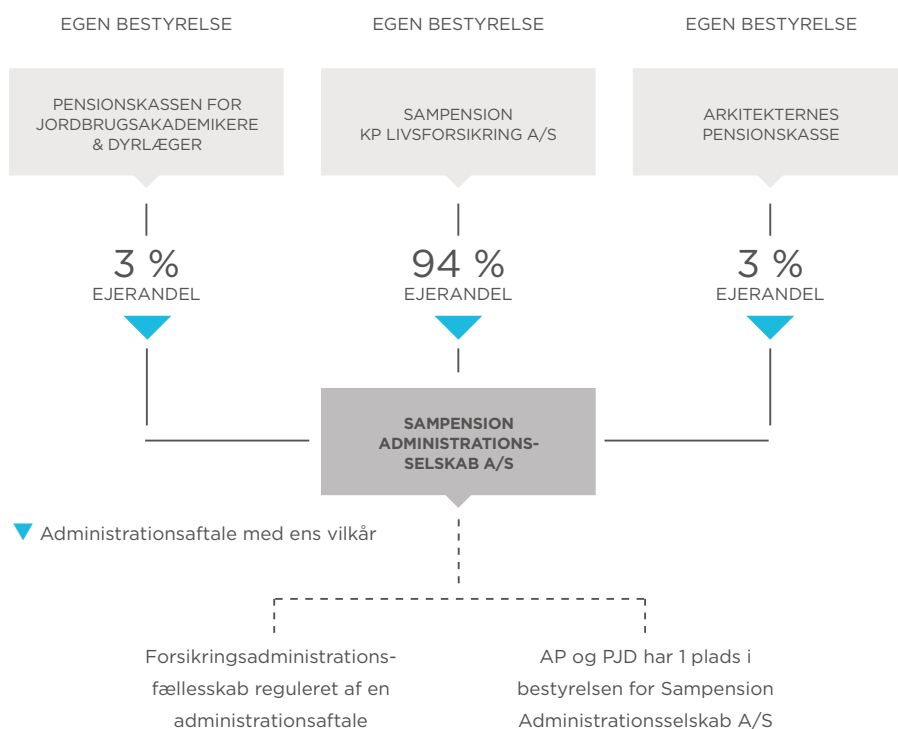
Sampension koncernen består af moderselskabet Sampension KP Livsforsikringselskab A/S, datterselskabet Sampension Administrationselskab A/S samt en række øvrige datterselskaber og associerede selskaber. De varetager tilsammen koncernens forretningsområder.

Sampension Administrationselskab A/S

Formålet for Sampension Administrationselskab A/S er at varetage administrative opgaver for livsforsikringselskaber, pensionskasser og pensionselskaber samt kapitalforvaltning i bred forstand og anden virksomhed, der er forbundet hermed.

I administrationsfællesskabet administreres selskaber i Sampension koncernen samt Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger. Ejer kredsen i Sampension Administrationselskab A/S består af Sampension KP Livsforsikring A/S (94 %), Arkitekternes Pensionskasse (3 %) og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyrlæger (3 %).

Administrationsfællesskabet

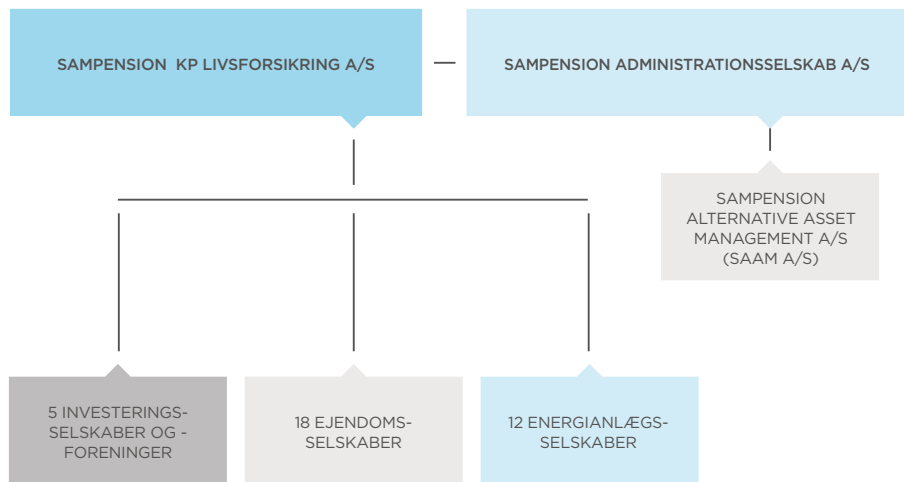
Sampension Alternative Asset Management A/S

Selskabet driver virksomhed som investeringsrådgiver efter reglerne i kapitel 20a i Lov om finansiel virksomhed.

Øvrige selskaber

Udover ovennævnte selskaber består koncernen af flere ejendomsselskaber samt af en række investeringsselskaber og en kapitalforening, hvori især forvaltningen af alternative investeringer og aktier bliver varetaget for alle virksomheder administreret inden for Sampensions forsikringsadministrationsfællesskab.

Selskabsoversigt pr. 31. december 2017

For yderligere oplysninger om tilknyttede virksomheder henvises til noten Kapitalandele på side 61.

Ledelse og ledelseshverv

Bestyrelse

Medlemmer, der repræsenterer kommuner, regioner og fælleskommunale institutioner:

Forhenværende borgmester Anker Boye, Odense Kommune, formand
Forhenværende borgmester Johnny Søtrup, Esbjerg Kommune
Borgmester H. C. Østerby, Holstebro Kommune

Medlemmer, der repræsenterer de forsikredes forhandlingsberettigede organisationer:

Forbundsformand i HK/Danmark Kim Simonsen, næstformand
Sektorformand i HK/Kommunal Bodil Otto
Sektorformand i HK/Stat Rita Bundgaard
Næstformand i Dansk Metal René Nielsen

Medlemmer indstillet af bestyrelsen:

Tidligere Nationalbankdirektør Torben Nielsen
CFO Anne Mette Barfod

Medlemmer valgt af medarbejderne:

Teamleder Christian Dorow
Pensionsrådgiver John Helle
Portfolio manager Bjørn Kroghsbo
Digital forretningsudvikler Morten Lundsgaard
Grubeleder Majbritt Pedersen

Direktion

Administrerende direktør Hasse Jørgensen

Ledelsesgruppe

Administrerende direktør Hasse Jørgensen
Kommunikations- & HR-direktør Søren P. Espersen
Investeringsdirektør Henrik Olejasz Larsen
Økonomidirektør Morten Lund Madsen
Kundedirektør Ole B. Tønnesen
Matematisk direktør Flemming Windfeld

Ansvarshavende aktuar

Flemming Windfeld

Intern revision

Koncernrevisionschef Gert Stubkjær

Ekstern revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Strandvejen 44
2900 Hellerup

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling afholdes den 16. april 2018 på selskabets adresse.

Ledelseshverv

Denne oversigt viser Sampension KP Livsforsikring A/S' bestyrelses- og direktionsmedlemmers ledelseshverv i andre erhvervsvirksomheder. I oversigten indgår ikke ledelseshverv i Sampensions 100 % ejede datterselskaber.

Bestyrelse

Forhenværende borgmester Anker Boye, formand, født 1950

Formand for bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S
Formand for bestyrelsen i Gartnerbyen P/S
Formand for bestyrelsen i Gartnerbyen Komplementar ApS
Formand for bestyrelsen i Fjernvarme Fyn Holding A/S
Formand for bestyrelsen i Fjernvarme Fyn Distribution A/S
Formand for bestyrelsen i Fjernvarme Fyn Affaldsenergi A/S
Formand for bestyrelsen i Fjernvarme Fyn Produktion A/S
Formand for bestyrelsen i Fjernvarme Fyn Service A/S
Næstformand for bestyrelsen NGF Nature Energy Holding A/S
Medlem af bestyrelsen i NGF Nature Energy Biogas A/S
Medlem af bestyrelsen i Odense Teater
Medlem af bestyrelsen i KommuneKredit

Forbundsformand Kim Simonsen, næstformand, født 1961

Formand for bestyrelsen i ALKA Forsikring A/S
Formand for bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S
Formand for bestyrelsen i Refshaleøen Ejendomsselskab A/S
Formand for bestyrelsen i AKF Holding A/S
Formand for bestyrelsen i Fonden LO-skolen Helsingør (inkl. et datterselskab)
Formand for bestyrelsen i Kommanditselskabet Christiansminde
Formand for bestyrelsen og direktør i ASX7 ApS, Svendborg
Formand for bestyrelsen i HK/Danmark A-Kasse
Formand for bestyrelsen i HK-Huset A/S
Næstformand for bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S
Medlem af bestyrelsen og repræsentantskabet i
Arbejdsmarkedets Tillægspension (ATP)
Medlem af bestyrelsen i AKF Holding A/S
Medlem af hovedbestyrelsen og daglig ledelse i LO
Medlem af bestyrelsen i Fagbevægelsen Erhvervsinvestering A/S
Medlem af bestyrelsen i A-Pressen A/S
Medlem af bestyrelsen i Copenhagen Business Academy
Medlem af bestyrelsen i Erhvervsskolen Nordsjælland
Medlem af bestyrelsen i Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise

Økonomidirektør Anne Mette Barfod, født 1970

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S

Sektorformand Rita Bundgaard, født 1960

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i AUB (Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag)
Medlem af bestyrelsen i Forenede Gruppeliv
Medlem af repræsentantskabet i Forbrugsforeningen af 1886 A/S

Næstformand René Nielsen, født 1968

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S

Tidl. nationalbankdirektør Torben Nielsen, født 1947

Formand for bestyrelsen i Investeringsforeningen Sparinvest
Formand for bestyrelsen og risikoudvalget i Sydbank A/S
Formand for bestyrelsen for Vordingborg Borg Fond
Næstformand for bestyrelsen og formand for revisionskomiteen
og risikokomiteen i Tryg Forsikring A/S
Næstformand for bestyrelsen i Tryg A/S
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S
Medlem af bestyrelsen og formand for revisionskomiteen i
Dansk Landbrugs Realkredit A/S

Sektorformand Bodil Otto, født 1957

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i PKA A/S
Medlem af bestyrelsen i Pensionskassen for Socialrådgivere,
Socialpædagoger og Kontorpersonale (inkl. et datterselskab)
Medlem af bestyrelsen i Forbrugsforeningen af 1886
Medlem af bestyrelsen i Administrationsaktieselskabet Forenede Gruppeliv

Forhenværende borgmester Johnny Søtrup, født 1949

Formand for bestyrelsen i Region Syddanmarks Bruxelles kontor
Formand for bestyrelsen i den Erhvervsdrivende Fond Musikhuset Esbjerg
Formand for bestyrelsen for SOSU-skolen i Esbjerg
Næstformand for bestyrelsen i Esbjerg Erhvervsudvikling
Næstformand for bestyrelsen i Esbjerg Havn
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S
Medlem af repræsentantskabet for Sydenergi

Borgmester H. C. Østerby, født 1955

Formand for bestyrelsen i Midtjyllands Lufthavn a.m.b.a.
Næstformand for bestyrelsen i Holstebro-Struer Havn
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S
Medlem af bestyrelsen i den Erhvervsdrivende Fond Nupark
Medlem af bestyrelsen i den Erhvervsdrivende Fond Nr. Vosborg

Teamleder Christian Dorow, født 1970

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S

Pensionsrådgiver John Helle, født 1964

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S

Portfolio Manager Bjørn Kroghsbo, født 1958

Formand for bestyrelsen i Kapitalforeningen Sampension Invest
Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S

Digital forretningsudvikler Morten Lundsgaard, født 1968

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S

Gruppenleder Majbritt Pedersen, født 1962

Medlem af bestyrelsen i Sampension Administrationssselskab A/S

Direktion**Adm. direktør Hasse Jørgensen, født 1962**

Adm. direktør i Sampension Administrationssselskab A/S
Adm. direktør i Arkitekternes Pensionskasse
Adm. direktør i Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger
Direktør i Komplementarselskabet Sorte Hest ApS
Direktør i Komplementarselskabet Arkitekternes Ejendomme ApS
Formand for bestyrelsen i Sampension Alternative Asset Management A/S
Medlem af bestyrelsen i Refshaleøen Holding A/S (inkl. et datterselskab)
Medlem af bestyrelsen i Forsikring & Pension
Medlem af bestyrelsen i Finansforeningen

Årsregnskab

3

Koncern- og moderselskabsregnskab	31
Egenkapitalopgørelse	34
Noter til regnskabet	35
Kapitalandele	61
Ledelsespåtegning	63
Intern revisions revisionspåtegning	64
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	65
Nøgletalsdefinitioner	69

Koncern- og moderselskabsregnskab

Note	RESULTATOPGØRELSE Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
1	Bruttopræmier	8.784	9.017	8.784	9.017
	Præmier f.e.r., i alt	8.784	9.017	8.784	9.017
	Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	9.056	5.391
	Indtægter fra kapitalandele i associerede virksomheder	-129	114	74	-12
	Indtægter af investeringsejendomme og energianlæg	216	260	0	0
2	Renteindtægter og udbytter mv.	6.100	11.734	4.013	10.000
3	Kursreguleringer	13.275	7.231	2.429	3.596
	Renteudgifter	-94	-6.006	-16	-5.970
4	Administrationsomkostninger ifm. investeringsvirksomhed	-451	-411	-187	-223
	Investeringsafkast, i alt	18.916	12.921	15.368	12.783
	Pensionsafkastskat	-1.757	-1.009	-1.757	-1.009
5	Udbetalte ydelser	-8.646	-8.100	-8.646	-8.100
	Forsikringsydelser f.e.r., i alt	-8.646	-8.100	-8.646	-8.100
14,15	Ændring i hensættelser f.e.r., i alt	-13.540	-12.402	-13.540	-12.402
13	Ændring i overskudskapital	-7	-262	-7	-262
4	Administrationsomkostninger	-170	-171	-170	-171
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	-170	-171	-170	-171
	Overført investeringsafkast	-3.702	-185	-141	-140
	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT	-122	-191	-110	-285
	Egenkapitalens investeringsafkast	141	140	141	140
	Minoritetsaktionærens investeringsafkast	3.561	45	-	-
	Andre indtægter	35	8	0	0
	Andre omkostninger	-33	-9	0	0
	RESULTAT FØR SKAT	3.581	-7	32	-145
6	Skat	7	-102	31	-1
	ÅRETS RESULTAT	3.589	-110	63	-146
	Anden totalindkomst				
	Domicilejendom, værdiregulering	44	10	0	0
	Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder	-4.986	1.405	-4.986	1.405
	Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder, minoritetsaktionærens andel	-1.376	34	-	-
	Pensionsafkastskat	580	-161	580	-161
	Ændring i hensættelser	4.380	-1.246	4.380	-1.246
6	Skat	-5	-2	5	0
	ANDEN TOTALINDKOMST, I ALT	-1.363	41	-21	-1
	ÅRETS SAMLEDE TOTALINDKOMST	2.226	-68	41	-147
	Minoritetsaktionærens andel	-2.185	-79	-	-
	MODERSELSKABETS ANDEL AF ÅRETS SAMLEDE TOTALINDKOMST	41	-147	41	-147

Koncern- og moderselskabsregnskab (fortsat)

Note	BALANCE Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
	AKTIVER				
	IMMATERIELLE AKTIVER	148	152	0	0
7	Driftsmidler	9	5	0	0
8	Domicilejendom	158	152	0	0
	MATERIELLE AKTIVER, I ALT	166	157	0	0
9	Investerings ejendomme	4.022	3.447	0	0
	Investering i energianlæg	696	806	0	0
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	27.940	28.238
10	Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	1.478	1.149
	Kapitalandele i associerede virksomheder	1.162	1.058	225	216
10	Udlån til associerede virksomheder	148	168	116	105
	Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt	1.310	1.227	29.760	29.708
	Kapitalandele	36.986	27.827	4.775	5.811
	Investeringsforeningsandele	211	211	211	211
	Obligationer	85.145	87.026	83.697	85.493
	Pantesikrede udlån	391	259	391	259
11	Afledte finansielle instrumenter	41.643	48.756	41.643	48.756
	Indlån i kreditinstitutter	7.108	5.129	7.107	5.100
	Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	171.484	169.207	137.825	145.629
	INVESTERINGS AKTIVER, I ALT	177.512	174.687	167.584	175.337
12	INVESTERINGS AKTIVER TILKNYTTET MARKEDSRENTEPRODUKTER	90.977	85.462	89.140	84.369
	Tilgodehavender i forbindelse med direkte og indirekte forsikringskontrakter, i alt	362	261	362	261
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	-	-	1.141	872
	Andre tilgodehavender	292	228	95	84
	TILGODEHAVENDER, I ALT	654	489	1.598	1.216
	Aktuelle skatteaktiver	17	34	14	30
6	Udsudte skatteaktiver	95	56	0	0
	Likvide beholdninger	2.535	1.770	2.331	1.536
	Øvrige	1.356	824	1.207	736
	ANDRE AKTIVER, I ALT	4.003	2.685	3.553	2.302
	Tilgodehavende renter samt optjent leje	3.988	4.268	3.923	4.212
	Andre periodeafgrænsningsposter	255	256	226	222
	PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER, I ALT	4.243	4.524	4.149	4.434
	AKTIVER, I ALT	277.704	268.154	266.023	267.658

Note	BALANCE Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
	PASSIVER				
	Selskabskapital	1	1	1	1
	Andre henlæggelser	155	142	73	95
	Reserver, i alt	155	142	73	95
	Overført overskud	3.460	3.432	3.542	3.480
	Minoritetsaktionærs andel	11.568	985	-	-
	EGENKAPITAL, I ALT	15.184	4.559	3.616	3.575
13	Overskudskapital	4.465	4.458	4.465	4.458
	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, I ALT	4.465	4.458	4.465	4.458
14	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter	111.790	110.409	111.790	110.409
15	Hensættelser til markedsrenteprodukter	82.740	74.921	82.740	74.921
	HENSÆTTELSE TIL FORSIKRINGS- OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT	194.530	185.330	194.530	185.330
6	Udskudte skatteforpligtelser	198	137	0	0
	Andre hensættelser	22	21	0	0
	HENSATTE FORPLIGTELSE, I ALT	221	158	0	0
	Gæld i forbindelse med direkte forsikring	61	66	61	66
16	Gæld til kreditinstitutter	24.007	28.290	23.126	27.216
	Gæld til tilknyttede virksomheder	-	-	2.566	2.159
	Gæld til associerede virksomheder	0	8	0	0
	Aktuelle skatteforpligtelser	1	1	0	0
17	Anden gæld	38.961	45.095	37.452	44.708
	GÆLD, I ALT	63.030	73.461	63.205	74.149
	PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	274	188	207	145
	PASSIVER, I ALT	277.704	268.154	266.023	267.658

0 ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

18 EVENTUALFORPLIGTELSE

19 PANTSÆTNINGER

20 KONCERNINTERNE TRANSAKTIONER

21 REALISERET RESULTAT FOR RENTE-, OMKOSTNINGS- OG RISIKOGRUPPER

22 OVERSICHT OVER BEHOLDNINGER OG AFKAST I MODERSELSKABET

23 MARKEDSRENTEPRODUKT, AFKAST MV. PR. INVESTERINGSPROFIL

24 SUPPLERENDE NØGLETAL FOR PRODUKTER

25 5 ÅRS HOVED- OG NØGLETAL FOR KONCERN OG MODERSELSKAB

26 RISIKOSTYRING OG FØLSOMHEDSOPLYSNINGER

Egenkapitalopgørelse

Mio. kr.	Selskabs- kapital	Valutakurs- regulering	Domicil	Overført resultat	Minoritets- andele	I alt
MODERSELSKAB						
Egenkapital 1. januar 2016	1	96	0	3.625	0	3.722
Årets resultat	-	-	-	-146	-	-146
Anden totalindkomst	-	-1	-	-	-	-1
Egenkapital 31. december 2016	1	95	0	3.480	0	3.575
Årets resultat	-	-	-	63	-	63
Anden totalindkomst	-	-21	-	-	-	-21
Egenkapital 31. december 2017	1	73	0	3.542	0	3.616
KONCERN						
Egenkapital 1. januar 2016	1	96	40	3.586	3.250	6.972
Årets resultat	-	-	-	-154	45	-110
Anden totalindkomst	-	-2	8	-	34	41
Minoritetsandele - nettoafgang	-	-	-	-	-2.344	-2.344
Egenkapital 31. december 2016	1	94	48	3.432	985	4.559
Årets resultat	-	-	-	28	3.561	3.588
Anden totalindkomst	-	-21	35	-	-1.376	-1.363
Minoritetsandele - nettotilgang	-	-	-	-	8.398	8.399
Egenkapital 31. december 2017	1	72	82	3.460	11.568	15.184
Kapitalgrundlag					31.12.2017	31.12.2016
Egenkapital					3.616	3.575
Overskudskapital					4.465	4.458
Immaterielle anlægsaktiver i datterselskab					-148	-152
I alt					7.934	7.882

0 Anvendt regnskabspraksis

GENERELT

Koncernens og moderselskabets årsrapport er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser (regnskabsbekendtgørelsen).

Ændring i anvendt regnskabspraksis i forhold til årsrapporten for 2016

Anden totalindkomst

Posten Valutakursforskelle vedrørende udenlandske virksomheder er i forhold til tidligere ændret, så den indeholder valutakursforskelle som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta vedrørende minoritetsaktionærernes andele af investeringer i udenlandske virksomheder. Disse beløb indgik tidligere i posten Kursregulering i resultatopgørelsen. Beløbene udgør 34 mio. kr. ultimo 2016 og -1.376 mio. kr. ultimo 2017. Ændringerne har ingen effekt på den samlede totalindkomst, egenkapital og balancen.

Herudover er der ikke foretaget ændringer i regnskabspraksis eller skøn i forhold til sidste år.

Fordeling af realiseret resultat (kontributionsprincip)

De over for Finanstilsynet anmeldte regler for beregning og fordeling af resultatet mellem egenkapitalen, bonuskapitalen og de forsikrede er følgende:

Egenkapitalen og overskudskapitalen (kapitalgrundlaget) tildeles en forholds-mæssig andel af årets investeringsafkast fratrukket den del, der stammer fra renteafdækningsporteføljerne. Endvidere tildeles kapitalgrundlaget resultatet af Sampension Livs forretning i Forenede Gruppeliv.

For de garanterede gennemsnitsrentekontrakter tildeles kapitalgrundlaget en betaling (risikoforrentning) på 0,5

% af kontraktens depotandele med en grundlagsrente på mindst 4,25 % plus 0,24 % af kontraktens depotandele med en grundlagsrente under 4,25 %. Kapitalgrundlaget tildeles ikke betaling vedrørende ugaranterede kontrakter samt i omkostnings- og risikogrupperne. De forsikrede tildeles resten, svarende til årets realiserede resultat, opgjort i henhold til bekendtgørelse om kontributionsprincippet minus den beregnede tildeling til kapitalgrundlaget.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes alle årets indtægter i takt med, at de indtjenes, og alle årets omkostninger i takt med, at de afholdes. Alle gevinster og tab, værdireguleringer, afskrivninger, nedskrivninger og tilbageførsel af beløb, der tidligere har været indregnet i resultatopgørelsen, indgår i resultatopgørelsen. Kursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta indregnes dog i anden totalindkomst. Urealiserede opjusteringer på domicilejendomme indregnes ligeledes i anden totalindkomst. Beløb, der indregnes i anden totalindkomst, korrigeres for den skattemæssige effekt.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen.

Der foretages ikke modregning af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser med samme modpart, selv om Sampension Liv har ret til det, idet afhændelse af aktivet og afviklingen af forpligtelsen ikke sker samtidigt.

Ved første indregning benyttes kostpris,

som svarer til dagsværdi. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser generelt til dagsværdi. Dette er nærmere beskrevet under de enkelte regnskabsposter.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Som målevaluta anvendes danske kroner. Alle andre valutaer anses som fremmed valuta.

Usikkerhed ved indregning og måling

Ved udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet foretager ledelsen en række skøn og vurderinger om fremtidige forhold, som har indflydelse på den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser. De områder, hvor ledelsens skøn og vurderinger har den væsentligste effekt på koncern- og årsregnskabet, er hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter samt dagsværdi af illikvide aktiver som unoterede finansielle instrumenter og ejendomme mv.

Værdiansættelsen af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter er især påvirket af usikkerhed på den indregnede forventede fremtidige levetidstrend, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Prissætningen af illikvide aktiver er omgærdet med større usikkerhed end mere likvide aktiver. Ud over usikkerhed knyttet til dagsværdi er der som omtalt under afsnittet om risikostyring en risiko knyttet til, at større salg af illikvide aktiver over en kort tidsperiode ikke kan ske til samme priser som mindre salg. Sampension Liv er dog ikke i praksis udsat for nævneværdig risiko for at skulle sælge illikvide aktiver på ufordelagtige vilkår. Beholdningen af likvide aktiver overstiger langt de årlige betalingsforpligtelser.

Værdiansættelsen af kapitalandele ultimo året er baseret på oplysninger fra de

relevante selskaber, fonde og forvaltere, som de forelå ved regnskabsudarbejdelsen. Disse oplysninger er i overvejende grad knyttet til underliggende værdiansættelser, der er udarbejdet tidligere end ultimo året. Derfor er der usikkerhed knyttet til eventuelle ændringer i dagsværdier i den periode, som er forløbet fra grundlaget for de modtagne ureviderede oplysninger til udarbejdelse af nærværende årsrapport.

De anvendte skøn og vurderinger er baseret på forudsætninger, som ledelsen anser for forsvarlige, men som i sagens natur er usikre og uforudsigelige. Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå.

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Tilknyttede virksomheder indgår i konsolideringen. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af årsregnskaber eller anden rapportering for alle de virksomheder, der indgår i konsolideringen, opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Konsolideringen er foretaget ved sammenlægning af ensartede regnskabsposter linje for linje og ved eliminerings af koncernmellemværender samt af koncerninterne indtægter og omkostninger.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder udlignes med moderselskabets andel af den tilknyttede virksomheds regnskabsmæssige indre værdi opgjort ved årets udgang.

Nyerhvervede eller afhændede tilknyttede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra overtagelsestidspunktet henholdsvis indtil afhændelsestidspunktet.

Minoritetsaktionærer

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, som ikke er 100 % ejede af koncernen, indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsaktionærernes andele

vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Koncerninterne transaktioner

Koncerninterne transaktioner foretages på et skriftligt grundlag og afregnes på markedsbaserede vilkår.

RESULTATOPGØRELSE

Forsikringsteknisk resultat

Præmier f.e.r.

Præmieindtægten vedrører forsikringskontrakter og investeringskontrakter med ret til bonus, som er oprettet i forbindelse med et ansættelsesforhold, samt genforsikringskontrakter vedrørende kommunernes forpligtelser overfor tjenestemænd. Præmieindtægten omfatter årets forfaldne bruttopræmier og indskud. Indtægten er fratrukket arbejdsmarkedsbidrag og genforsikringspræmier.

Forenede Gruppeliv

Sampension Livs gruppelivsforsikringer administreres i Forenede Gruppeliv (FG). FG's årsrapport er pro rata indarbejdet i årsrapporten på de relevante regnskabsposter.

I regnskabsposten Præmier f.e.r. indgår Sampension Livs andel af bruttopræmierne. I posten Forsikringsydelser f.e.r. indgår Sampension Livs andel af udbetalte ydelser samt gruppelivsbonus udbetalt til ejerselskaberne. Gruppelivsbonus er risikooverskud efter dækning af udgifter til administration, katastroferisici mv.

Investeringsafkast

Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Indtægter fra kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder indeholder koncernens og selskabets forholdsmæssige andel af det samlede resultat efter skat opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

I koncernregnskabet indregnes tilknyttede virksomheder fuldt ud, og minoritetsinteresser vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Indtægter af investeringsejendomme og energianlæg

Posten indeholder resultat af drift af investeringer i ejendomme og energianlæg efter fradrag af omkostninger til administration, men før fradrag af prioritetsrenter.

Renteindtægter og udbytter m.v.

Posten indeholder årets renter fra finansielle investeringsaktiver og likvide beholdninger, indeksregulering af indeksobligationer og modtagne udbytter af kapitalandele, herunder aktier og investeringsfonde. Herudover indgår renteindtægter fra udlån til tilknyttede virksomheder.

Kursreguleringer

Posten omfatter realiserede og urealiserede nettogevinster/-tab på investeringsaktiver, herunder valutakursreguleringer, bortset fra gevinster og tab vedrørende tilknyttede og associerede virksomheder.

Valutakursreguleringen indeholder værdiregulering, der kan henføres til valutakursforskelle ved omregning til danske kroner.

Aktiver og passiver i fremmed valuta, herunder aktiver og passiver i udenlandske tilknyttede virksomheder, omregnes til danske kroner efter lukkekursen på balancedagen. Transaktioner i året omregnes til transaktionsdagens valutakurs, og såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og kurstab indregnes i resultatopgørelsen. Resultat i tilknyttede virksomheder omregnes efter gennemsnitskurser. Valutakursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta indregnes i anden totalindkomst.

Renteudgifter

Posten renteudgifter indeholder primært årets renteudgifter vedrørende investeringsaktiviteter og prioritetsrenter.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Posten indeholder vederlag for administration, depotgebyrer, etableringsomkostninger og performance fees vedrørende fonde, samt handelsomkostninger vedrørende værdipapirhandel.

Omkostninger vedrørende fonde mv. indgår i posten i det omfang, der er modtaget oplysninger herom.

Pensionsafkastskat

Posten pensionsafkastskat indeholder både individuel og ufordelt pensionsafkastskat.

Den individuelle pensionsafkastskat beregnes ud fra det afkast, der tilskrives kundernes depoter, idet der dog tages højde for eventuel friholdt værdi.

Den ufordelte pensionsafkastskat beregnes med udgangspunkt i forskellen mellem kundernes andel af årets investeringsafkast og afkast, som er tilskrevet kundernes depoter, idet der dog tages højde for eventuel friholdt værdi.

Årets pensionsafkastskat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og på anden totalindkomst med den del, der kan henføres til poster, der indgår her.

Forsikringsydelse f.e.r.

Forsikringsydelse f.e.r. indeholder udbetalte ydelser for direkte og indirekte forsikring efter fradrag for modtaget genforsikringsdækning. Forsikringsydelse indeholder tillige kontant udbetalt gruppelivsbonus.

Ændring i hensættelser f.e.r.

Posten omfatter årets ændring af hensættelser vedrørende både gennemsnitsrenteprodukter og markedsrenteprodukter.

Ændring i overskudskapital

Posten omfatter årets henlæggelse ved

overførelse fra egenkapitalen til individuelle særlige bonusansættelser (bonus-kapital), udbetaling af bonuskapital til kunder samt bonuskapitalens andel af investeringsafkast samt betaling, jf. kontributionsprincippet, med fradrag af pensionsafkastskat.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger i moderselskabet omfatter et administrationshonorar i henhold til administrationsaftale med datterselskabet Sampension Administrationselskab A/S samt direkte afholdte omkostninger. Administrationsomkostningerne er opdelt på forsikringsvirksomhed og investeringsvirksomhed. Administrationsomkostninger indeholder årets afskrivninger på materielle og immaterielle anlægsaktiver.

Overført investeringsafkast

Det forsikringstekniske resultat er fratrukket overført investeringsafkast, der udgør egenkapitalens og minoritetsaktionærernes investeringsafkast.

Andre indtægter

Andre indtægter omfatter indtægter fra administration for andre virksomheder samt andre indtægter, der ikke kan henføres til selskabets forsikringsvirksomhed.

Andre omkostninger

Andre omkostninger omfatter omkostninger i forbindelse med administration af andre virksomheder samt andre omkostninger, der ikke kan henføres til selskabets forsikringsvirksomhed.

Skat

Sampension KP Livsforsikring A/S fungerer som administrationselskab i relation til afregning af selskabsskat over for myndighederne.

Selskabet er sambeskattet med de danske datterselskaber, hvor selskabet

har haft bestemmende indflydelse i året. Der foretages fuld koncernintern fordeling af skat, således at selskabet skal betale for anvendelse af eventuelle negative skattepligtige indkomster fra de sambeskattede selskaber, ligesom selskabet modtager refusion for de sambeskattede selskabers anvendelse af eventuelt skattemæssigt underskud i selskabet. Betaling henholdsvis refusion svarer til værdien af det anvendte skattemæssige underskud. Indkomster i 100 % ejede ejendomsdatterselskaber anses i skattemæssig henseende for indtjente af Sampension KP Livsforsikring A/S. Den samlede selskabsskat af de danske datterselskabers nationale beskatningsgrundlag indregnes og betales af Sampension KP Livsforsikring A/S.

Indkomstskat vedrørende enheder, der ikke er omfattet af national sambeskatning, indgår med skat beregnet på grundlag af skattereglerne i de respektive lande.

Skat af årets resultat omfatter såvel beregnet skat af årets skattepligtige indkomst som regulering af udskudt skat. Aktuel skat er beregnet med udgangspunkt i årets resultat før skat, korrigeret for ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede omkostninger. Årets skat indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og på anden totalindkomst med den del, der kan henføres til poster, der indgår her.

De sambeskattede selskaber indgår i a conto skatteordningen. Sampension KP Livsforsikring A/S hæfter som administrationselskab solidarisk med de sambeskattede selskaber for den del af indkomsts-katten, a conto skatten og restskatten samt tillæg og renter, der vedrører det enkelte selskab.

ANDEN TOTALINDKOMST

Anden totalindkomst anføres separat i forlængelse af resultatopgørelsen. I Anden totalindkomst indgår poster, som føres direkte på egenkapitalen via Anden totalindkomst.

Minoritetsaktionærers andel

I tilknytning til resultatopgørelsen og anden totalindkomst angives den del af det samlede totale resultat, som svarer til minoritetsaktionærernes andel af resultatet.

BALANCE

Immaterielle aktiver

It-udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, og hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og en potentiel fremtidig udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt der er sikkerhed for, at kapitalværdien af den fremtidige indtjening kan dække administrationsomkostninger samt selve udviklingsomkostningerne.

It-udviklingsprojekter måles ved indregning til kostpris. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Kostprisen tillægges omkostninger til materialer, komponenter, underleverandører, eget direkte lønforbrug samt indirekte udviklingsomkostninger.

Udviklingsomkostninger, der ikke opfylder kriterierne for indregning i balancen, indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen i takt med, at omkostningerne afholdes.

Aktiverede udviklingsomkostninger måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger eller til genindvindingsværdien, såfremt den er lavere.

Aktiverede udviklingsomkostninger afskrives fra tidspunktet for færdiggørelsen lineært over den periode, hvori det forventes at frembringe økonomiske fordele. Afskrivningsperioden udgør dog maksimalt 5 år.

Materielle aktiver

Driftsmidler

Driftsmidler måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. Afskrivninger på inventar og it-anlæg foretages lineært over 2-10 år. En eventuel scrapværdi fastsættes ud fra en skønnet salgspris på det forventede afhændelses- eller udskiftningstidspunkt. Koncernen har alene operationel leasing. Ydelser i forbindelse med operationel leasing og øvrige lejeaftaler indregnes i resultatopgørelsen over kontraktens løbetid. De samlede forpligtelser vedrørende leasing- og lejeaftaler oplyses under noten vedrørende eventualforpligtelser.

Domicilejendom

Koncernens domicilejendom er den kontorejendom, som benyttes af Sampension Administrationselskab A/S. Domicilejendommen måles til omvurderet værdi med fradrag af akkumulerede afskrivninger og nedskrivninger som følge af værdiforringelser. Den omvurderede værdi opgøres efter DCF-metoden (Discounted cash flow) på grundlag af ejendommens forventede indtægter og omkostninger for en 10-årig budgetperiode. Stigninger i omvurderet værdi indregnes i anden totalindkomst med mindre stigningen modsvarer en værdinedgang, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen. Fald i omvurderet værdi indregnes i resultatopgørelsen med mindre faldet modsvarer en stigning, der tidligere er indregnet i anden totalindkomst. Afskrivninger indregnes i resultatopgørelsen.

Afskrivning på domicilejendommen foretages lineært over 40 år, idet der forudsættes en scrapværdi på 75 % af anskaffelsesværdien.

Investeringsaktiver

Investeringsejendomme

Danske og udenlandske investerings-ejendomme måles til en beregnet dagsværdi i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse. Dagsværdien opgøres efter DCF-metoden på grundlag af den enkelte ejendoms forventede indtægter og omkostninger for typisk en 10-årig budgetperiode, eller til cash flow er stabiliseret.

Ved køb og salg af ejendomme sker tilgangen respektive afgang ved aftalens indgåelse.

Investeringer i energianlæg

Danske og udenlandske energianlæg måles til en beregnet dagsværdi efter DCF-metoden på grundlag af forventede indtægter og omkostninger set over anlæggets forventede levetid, som udgør 25 år. Ændring i dagsværdi indgår i kursreguleringer på resultatopgørelsen.

Ved køb og salg af energianlæg sker tilgangen respektive afgang ved aftalens indgåelse.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Virksomheder, hvor Sampension KP Livsforsikring A/S har bestemmende indflydelse, indgår som tilknyttede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor koncernen besidder mere end 50 % af stemmerettighederne, som tilknyttede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, økonomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte årsrapport eller anden rapportering, opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, som ikke er 100 % ejede af Sampension

KP Livsforsikring A/S, indarbejdes fuldt ud i koncernregnskabet. Minoritetsinteresser vises på separate linjer i tilknytning til resultatopgørelsen og som en del af egenkapitalen.

Udlån til tilknyttede virksomheder

Koncerninterne lån ydes på markedsvilkår og i henhold til skriftlige aftaler. Koncerninterne lån måles til en skønnet dagsværdi på balancedagen.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Virksomheder, hvor Sampension koncernen har betydelig men ikke bestemte indflydelse, indgår som associerede virksomheder. Som udgangspunkt anses virksomheder, hvor koncernen besidder mellem 20 % og 50 % af stemmerettighederne som associerede virksomheder. Det afgørende er dog, hvorvidt der er tale om reel indflydelse, og dette vurderes for de enkelte virksomheder ud fra muligheden for at påvirke aktiviteter, ledelsesstruktur, økonomiske dispositioner og risikoforhold.

Kapitalandele i associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i henhold til virksomhedernes senest aflagte årsrapport eller såfremt, der eksisterer et senere perioderegnskab, benyttes dette. Derudover tages højde for efterfølgende kapitaludvidelser, kapitalnedsættelser eller udbytte indtil statustidspunktet.

Udlån til associerede virksomheder

Udlån til associerede virksomheder ydes på markedsvilkår og i henhold til skriftlige aftaler. Udlån måles til en skønnet dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Kapitalandele og investeringsforeningsandele

Børsnoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen). Unoterede kapitalandele og investeringsforeningsandele måles til en skønnet dagsværdi.

Obligationer

Børsnoterede obligationer måles til dagsværdi på balancedagen (lukkekursen) eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der bedst svarer hertil. For børsnoterede obligationer, der ikke har været genstand for handel gennem en periode, indhentes konkrete kurser i pengeinstitutter, eller fastsættes en dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder, der inddrager skøn over relevante markedsforskel og risiko for tab. Unoterede obligationer måles til en skønnet dagsværdi ved brug af generelt accepterede værdiansættelsesmetoder. Dagsværdi af udtrukne obligationer måles til nutidsværdi.

Pantesikrede udlån

Pantesikrede udlån måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer føres i resultatopgørelsen under kursreguleringer.

Indlån i kreditinstitutter

Indlån i kreditinstitutter er aftaleindskud i kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Investeringsaktiver tilknyttet markedrenteprodukter

Investeringsaktiver tilknyttet markedrenteprodukter måles efter samme praksis som beskrevet for selskabets investeringsaktiver ovenfor og specificeres i en note til balanceposten.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til pålydende værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af tab. Nedskrivning til imødegåelse af tab opgøres på grundlag af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

Andre aktiver

Aktuelle skatteaktiver

Aktuelle skatteaktiver vedrører betalt acontoskat og måles til pålydende værdi.

Udskudte skatteaktiver

Udskudt skat indregnes ud fra midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud, måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når den udskudte skat forventes anvendt, enten ved udligning i skat af fremtidig indkomst eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser. Udskudte skatteaktiver vedrørende uudnyttede skattemæssige underskud indregnes i det omfang det er sandsynligt, at sådanne underskud kan udnyttes ved modregning i overskud i efterfølgende år.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af indlån i kreditinstitutter. Likvide beholdninger måles til dagsværdi.

Øvrige

Øvrige består bl.a. af bonusreguleringskonti for gruppeordninger.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter tilgodehavende renter og optjent leje samt afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Egenkapital

Andre henlæggelser

Andre henlæggelser omfatter valutakursreguleringer som følge af omregning fra funktionel valuta til præsentationsvaluta og urealiserede værdireguleringer vedrørende domicilejendommen. Der korrigeres for skat.

Minoritetsaktionærens andel

Posten omfatter minoritetsaktionærens andel af egenkapitalen.

Ansvarlig lånekapital

Overskudskapital

I overskudskapital indgår individuelle særlige bonushensættelser (bonuskapital). Overskudskapital forrentes som egenkapitalen og indgår i kapitalgrundlaget til dækning af solvenskapitalkrav.

Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter

Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter

Gennemsnitsrenteprodukter omfatter forsikringskontrakter, investeringskontrakter med ret til bonus samt genforsikringskontrakter. Forsikringskontrakter samt investeringskontrakter med ret til bonus er direkte forsikring, mens genforsikringskontrakter er indirekte forsikring.

Hensættelserne opgøres til markedsværdi i henhold til principper anmeldt til Finanstilsynet. Ved opgørelse af hensættelserne anvendes den risikofri rentekurve med volatilitetsjustering, som offentliggøres af EIOPA i henhold til Solvens II-direktivet, eller en rentekurve, der ikke afviger væsentligt herfra. Ved opgørelsen anvendes endvidere forudsætninger om dødelighed, invalidhyppighed, omskrivning til fripolice, tilbagekøb og pensioneringstidspunkt fastlagt ud fra selskabets erfaringer og et skøn for forventede fremtidige levetidsforbedringer, der er fastlagt som Finanstilsynets benchmark.

Garanterede ordninger

– direkte og indirekte forsikring

Garanterede ydelser omfatter forpligtelser til at betale ydelser på den del af bestanden, der er omfattet af en ydelsesgaranti. Garanterede ydelser opgøres som nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret forsikringen, med tillæg af nutidsværdien af den forventede fremtidige udgift til administration af forsikringen og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier.

Ugaranterede ordninger

– direkte forsikring

Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser omfatter selskabets direkte tegnede ordninger med et gennemsnitsrenteprodukt uden ydelsesgaranti og opgøres som værdien af de aftalte ydelser. Værdien fastsættes efter samme metode, som anvendes for de garanterede ydelser.

Individuelt bonuspotentiale

Individuelt bonuspotentiale omfatter forpligtelser til at yde bonus. Individuelt bonuspotentiale opgøres som værdien af forsikringstagernes opsparing med fradrag af de garanterede ydelser eller bonuspotentiale på ugaranterede ydelser. Forsikringstagernes andel af et fald i aktivernes værdi indregnes primært ved at nedbringe kollektivt bonuspotentiale, jf. nedenfor. Hvis kollektivt bonuspotentiale ikke kan absorbere faldet i aktivernes værdi, reduceres individuelt bonuspotentiale i henhold til selskabets anmeldte regler for overskudsfordeling.

Kollektivt bonuspotentiale

Kollektivt bonuspotentiale omfatter forsikringstagernes andel af realiserede resultater, der endnu ikke er tilskrevet den enkelte forsikring ifølge kontributionsprincippet.

Gruppelivsforsikring

Hensættelser vedrørende gruppelivsforsikring omfatter Sampension Livs andel af hensættelser i Forenede Gruppeliv. Værdien opgøres efter samme metode, som anvendes for øvrige gennemsnitsrenteprodukter.

Fortjenstmargen

Fortjenstmargen består af nutidsværdien af den forventede fremtidige fortjeneste i de resterende kontraktperioder for forsikringskontrakterne, som selskabet har indgået vedrørende livsforsikringsvirksomheden. Fortjenstmargen på selskabets livsforsikringskontrakterne udgør nul, da al fortjeneste tilgår kunderne.

Risikomargen

Hensættelserne for bestanden af garanterede ordninger og ugaranteret direkte

forsikring tillægges en risikomargen. Risikomargen er det beløb, som forventes at skulle betales til en anden forsikringsvirksomhed for at overtage risikoen for, at omkostningerne ved at afvikle bestanden af forsikrings- og investeringskontrakter afviger fra den opgjorte nutidsværdi af de forventede betalingsstrømme. Risikomargen beregnes efter Cost of Capital-metoden.

Ugaranterede ordninger

– indirekte forsikring

Hensættelserne for indirekte tegnede ordninger uden ydelsesgaranti opgøres som summen af depoterne hørende til arbejdsgivere, som har valgt denne genforsikringsmodel. Såfremt de ufordelte midler for disse ordninger bliver negative, reduceres hensættelserne med et tilsvarende beløb.

Hensættelser til markedsrenteprodukter

Hensættelser til markedsrenteprodukter opgøres til markedsværdien af de modsvarende aktiver.

Hensatte forpligtelser

Hensatte forpligtelser indregnes, når selskabet som følge af en begivenhed indtruffet senest på balancedagen har en retslig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at der må afgives økonomiske fordele for at indfri forpligtelsen.

Udskudte skatteforpligtelser

Udskudt skat indregnes ud fra midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Udskudte skatteforpligtelser måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat.

Andre hensættelser

Lovpligtige hensættelser i henhold til leje- og boligreguleringslov afsættes i balancen og udgiftsføres i resultatopgørelsen. Årets faktisk afholdte omkostninger posteres direkte på de i balancen optagne hensættelseskonti, og eventuelt merforbrug indgår i resultatopgørelsen.

Gæld

Gæld til kreditinstitutter

Gæld til kreditinstitutter omfatter blandt andet gæld vedrørende repoforretninger. Repoforretninger, som er solgte værdipapirer, hvor der samtidig med salget er indgået aftale om tilbagekøb, indregnes i balancen, som om værdipapirerne fortsat var en del af beholdningen. Det modtagne vederlag indregnes som gæld til kreditinstitutter og måles til dagsværdi.

Gæld til kreditinstitutter vedrørende investeringer i ejendomme og energianlæg indregnes ved låneoptagelsen til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. I efterfølgende perioder måles de finansielle forpligtelser til dagsværdi. Værdireguleringen indgår i resultatopgørelsen.

Andre gældsforpligtelser

Andre gældsforpligtelser, der blandt andet omfatter gæld i forbindelse med direkte forsikring, modtagne deposita, aktuelle skatteforpligtelser og gæld til tilknyttede og associerede virksomheder, måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Anden gæld

Anden gæld, der omfatter gæld vedrørende obligationskøb som følge af handler med lang valør samt afledte finansielle instrumenter, måles til dagsværdi.

Posten indeholder også feriepengeforpligtelser samt andre hensatte personaleforpligtelser. Forpligtelserne måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi. Hvis forventet forfaldstid er ud over et år fra balancedagen, tilbagediskonteres til nutidsværdi.

Periodeafgrænsningsposter

Under periodeafgrænsningsposter indregnes under passiver modtagne betalinger vedrørende indtægter i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, hvilket sædvanligvis svarer til nominel værdi.

HOVED- OG NØGLETAL

Selskabets hoved- og nøgletal udarbejdes efter reglerne i bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. For yderligere oplysninger henvises til Nøgletalsdefinitioner side 69. Der udarbejdes ikke nøgletal for koncernen, da denne kun omfatter ét livsforsikrings-selskab.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
1	Bruttopræmier				
	Præmier	4.564	4.497	4.564	4.497
	Gruppelivskontrakter	2.403	2.371	2.403	2.371
	Indskud	1.156	1.242	1.156	1.242
	Præmier, direkte forsikring	8.123	8.110	8.123	8.110
	Præmier, indirekte forsikring	661	908	661	908
	Bruttopræmier, i alt	8.784	9.017	8.784	9.017
	Præmien for direkte forsikring kan fordeles således				
	Forsikringer tegnet i ansættelsesforhold	5.720	5.739	5.720	5.739
	Gruppelivsforsikringer	2.403	2.371	2.403	2.371
	I alt	8.123	8.110	8.123	8.110
	Forsikringer med bonusordning	3.246	3.011	3.246	3.011
	Markedsrenteprodukter	4.877	5.098	4.877	5.098
	I alt	8.123	8.110	8.123	8.110
	Præmien fordelt efter forsikringstagers bopæl				
	Danmark	8.095	8.077	8.095	8.077
	Andre EU-lande	26	30	26	30
	Øvrige lande	2	2	2	2
	I alt	8.123	8.110	8.123	8.110
	Antal forsikrede, hvor forsikrings- og investeringskontrakter er tegnet som led i ansættelsesforhold (i tusinde)	275	272	275	272
	Heraf antal forsikrede med markedsrente kontrakter (i tusinde)	183	176	183	176
	Antal gruppelivsforsikringer (i tusinde)	710	717	710	717
2	Renteindtægter og udbytter mv.				
	Udbytte af kapitalandele	1.713	1.489	277	348
	Udbytte af investeringsforeningsandele	3	6	3	6
	Renter af obligationer	2.721	2.936	2.056	2.330
	Renter af pantsikrede udlån	20	14	20	14
	Renter fra tilknyttede virksomheder	-	-	56	38
	Øvrige renteindtægter	85	74	42	51
	Indeksregulering	163	15	163	15
	Renteafdækningsinstrumenter	1.396	7.199	1.396	7.199
	Renteindtægter og udbytter mv., i alt	6.100	11.734	4.013	10.000
3	Kursreguleringer				
	Investeringsejendomme og energianlæg	476	165	0	0
	Kapitalandele	11.223	4.032	248	493
	Investeringsforeningsandele	26	65	26	65
	Obligationer	-1.702	2.556	-1.052	2.661
	Pantsikrede udlån	-1	5	-1	5
	Afledte finansielle instrumenter	3.311	136	3.239	114
	Indlån i kreditinstitutter	-159	245	-159	250
	Øvrigt	100	27	126	9
	Kursreguleringer, i alt	13.275	7.231	2.429	3.596

Note	Mio. kr.	KONCERN 2017	KONCERN 2016
4	Administrationsomkostninger		
	Alle medarbejdere er ansat i og aflønnes af Sampension Administrationselskab A/S, som moderselskabet har indgået administrationsaftale med. Administrerende direktør, ansvarshavende aktuar samt ansatte i kontrolfunktioner er endvidere ansat i moderselskabet. I administrationsomkostninger ifm. forsikrings- og investeringsvirksomhed indgår følgende personaleudgifter:		
	Løn	-198	-176
	Pension	-33	-30
	Andre udgifter til social sikring	-1	-1
	Lønsumsafgift mv.	-33	-23
	Personaleudgifter, i alt	-264	-230
	Gennemsnitlig antal heltidsbeskæftigede	271	253

Vederlag til direktion, bestyrelse og væsentlige risikotagere

Vederlag til direktion og ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil, er fordelt efter ejerandele til de enheder, der indgår i og ejer administrationsfællesskabet Sampension Administrationselskab A/S. Sampension KP Livsforsikring A/S ejer 94 % af Sampension Administrationselskab A/S.

	Antal personer	Optjent fast løn inkl. pension	Antal personer	Optjent fast løn inkl. pension
Direktion	1		1	
Hasse Jørgensen		-5,22		-5,54
Bestyrelse	15		14	
Anker Boye		-0,31		-0,29
Kim Simonsen		-0,27		-0,20
Anne Mette Barfod (indtrådt 28.06.2017)		-0,09		-
Erik Bisgaard (indtrådt 01.01.2017 i Sampension Adm.selskab A/S)		-0,12		-
Rita Bundgaard		-0,16		-0,16
Anne Louise Eberhard (udtrådt 21.03.2017)		-0,04		-0,12
Henrik Kjærgaard		-0,12		-0,12
Torben Nielsen		-0,22		-0,20
Bodil Otto		-0,12		-0,12
Johnny Søtrup		-0,12		-0,17
H. C. Østerby		-0,12		-0,12
Christian Dorow		-0,12		-0,12
John Helle		-0,12		-0,12
Bjørn Kroghsbo		-0,12		-0,12
Morten Lundsgaard		-0,12		-0,12
Majbritt Pedersen		-0,12		-0,12
Ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil *)	7	-12,87	3	-8,08

*) Oplysninger om variabel løn, herunder oplysning om fordeling af variabel løn på tildelte, udbetalte og udskudte dele samt om fordeling på kontanter og efterstillet gæld er udeladt, da det ville medføre oplysning om enkeltpersoners individuelle løn.

Der er ikke fastsat særlige incitamentsprogrammer for ledelsen eller udbetalt variabel løn til ledelsen, og der er heller ikke pensionsforpligtelser udover løbende pensionsbidrag, som indgår i ovennævnte omkostninger.

Der er ikke tildelt eller udbetalt nyansættelses- eller fratrædelsesgodtgørelser til direktion, bestyrelse eller ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil.

I henhold til "Bekendtgørelse om lønpolitik og aflønning i forsikringselskaber og forsikringsholdingvirksomheder" er der offentliggjort en række oplysninger vedrørende lønpolitik mv. Disse oplysninger fremgår af selskabets hjemmeside på følgende adresse: sampension.dk/loenpolitik

Note 4 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 4 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
Samlet honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer					
PricewaterhouseCoopers, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab					
	Lovpligtig revision af årsregnskabet	-2,80	-2,27	-0,64	-0,42
	Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	-0,11	-0,12	-0,09	-0,12
	Skatterådgivning	-0,09	-0,69	-0,09	-0,10
	Andre ydelser	-1,27	-7,36	-0,02	-
		-4,26	-10,44	-0,84	-0,64

Ud over de nævnte honorarer er der afholdt udgifter til koncernens interne revision.

PricewaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionspartnerselskab har ud over lovpligtig revision af koncern- og årsregnskabet samt afgivelse af øvrige lovpligtige erklæringer med sikkerhed ydet assistance. Assistancen omfatter mellembalance for koncernselskab, assistance med gennemgang af overtagelsesbalance, projektassistance mv. i forbindelse med koncernens overtagelse af administrationen af Arkitekternes Pensionskasse og Pensionskassen for Jordbrugsakademikere & Dyr læger, depositaryydelse for koncernselskab, assistance med digital indberetning af årsrapporter for enkelte koncernselskaber samt afholdt kursusaktivitet, ydet regnskabsmæssig rådgivning og foretaget review af selvangivelser.

5 Udbetalte ydelser					
	Forsikringssummer ved død	-308	-306	-308	-306
	Forsikringssummer ved kritisk sygdom	-238	-246	-238	-246
	Forsikringssummer ved invaliditet	-56	-58	-56	-58
	Forsikringssummer ved udløb	-92	-86	-92	-86
	Pensions- og renteydelser	-2.834	-2.613	-2.834	-2.613
	Tilbagekøb mv.	-1.588	-1.457	-1.588	-1.457
	Kontant udbetalte bonusbeløb	-1.713	-1.635	-1.713	-1.635
	Ydelser, direkte forsikring	-6.830	-6.401	-6.830	-6.401
	Ydelser, indirekte forsikring	-1.816	-1.699	-1.816	-1.699
	Udbetalte ydelser, i alt	-8.646	-8.100	-8.646	-8.100
6 Skat					
	Aktuel skat	-13	-37	1	-13
	Ændring af udskudt skat, ordinær	9	45	-9	40
	Regulering vedrørende tidligere år, aktuel skat	-6	7	-6	7
	Regulering vedrørende tidligere år, udskudt skat	-18	5	17	8
	Anden betalt skat mv.	43	-78	37	0
	Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	-8	-42	-8	-42
	Skat resultatopgørelse, i alt	7	-102	31	-1
	Skat af poster under anden totalindkomst				
	Domicilejendom, værdiregulering	-10	-2	-	-
	Valutakursforskelle, udenlandske virksomheder	1.096	-309	1.096	-309
	Pensionsafkastskat	-128	35	-128	35
	Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-964	274	-964	274
	Skat, anden totalindkomst	-5	-2	5	0
	Skatteafstemning				
	Resultat før skat	3.581	-7	32	-145
	Anden totalindkomst før skat	-1.357	43	-26	-1
	Beregnet skat, 22,0 %	-489	-8	-1	32
	Ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede udgifter mv.	481	13	-2	-5
	Andet	43	-78	37	0
	Regulering vedrørende tidligere år	-25	11	10	14
	Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	-8	-42	-8	-42
		3	-105	36	-1

Note 6 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
	Udskudte skatteaktiver				
	Grunde og bygninger	-72	-66	-40	-8
	Energianlæg	-127	-71	0	0
	Skat af PAL	-134	0	-134	0
	It-aktiver	44	33	0	0
	Andet	3	6	0	0
	Skattemæssigt underskud	1.206	1.033	1.197	1.023
	Nedskrivning af udskudt skatteaktiv	-1.024	-1.016	-1.024	-1.016
	Hensættelser til skatter, i alt	-104	-81	0	0
	Heraf udskudte skatteaktiver	95	56	0	0
	Heraf udskudte skatteforpligtelser	-198	-137	0	0
7	Driftsmidler				
	Kostpris pr. 1. januar	29	28	0	0
	Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	5	1	0	0
	Afgang i årets løb	0	0	0	0
	Kostpris pr. 31. december	33	29	0	0
	Ned- og afskrivninger pr. 1. januar	-24	-24	0	0
	Årets afskrivninger	-1	0	0	0
	Tilbageførte afskrivninger	0	0	0	0
	Ned- og afskrivninger pr. 31. december	-24	-24	0	0
	Bogført værdi pr. 31. december	9	5	0	0
8	Domicilejendom				
	Anskaffelsessum pr. 1. januar	287	287	0	0
	Anskaffelsessum pr. 31. december	287	287	0	0
	Opskrivninger pr. 1. januar	62	52	0	0
	Korrektion tidligere år	-2	0	0	0
	Årets opskrivninger indregnet i anden totalindkomst	42	10	0	0
	Tilbageførte opskrivninger	0	0	0	0
	Opskrivninger pr. 31. december	103	62	0	0
	Afskrivninger pr. 1. januar	-24	-22	0	0
	Korrektion tidligere år	2	0	0	0
	Årets afskrivninger	0	-2	0	0
	Afskrivninger pr. 31. december	-22	-24	0	0
	Omvurderet værdi pr. 31. december	367	325	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Domicilejendom	158	152	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 12	210	173	0	0
	Der er indhentet vurderingserklæringer fra eksterne eksperter.				
	Afkastprocent benyttet ved fastsættelse af ejendommens markedsværdi	4,72	4,77	-	-

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
9	Investerings ejendomme				
	Anskaffelsessum pr. 1. januar	6.577	5.689	0	0
	Korrektion tidligere år	11	0	0	0
	Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	1.696	988	0	0
	Afgang i årets løb	-1	-99	0	0
	Anskaffelsessum pr. 31. december	8.283	6.577	0	0
	Opskrivninger pr. 1. januar	1.414	1.260	0	0
	Korrektion tidligere år	-13	0	0	0
	Valutakursreguleringer	-35	-107	0	0
	Årets opskrivninger	457	302	0	0
	Tilbageførte opskrivninger	-2	-40	0	0
	Opskrivninger pr. 31. december	1.821	1.414	0	0
	Nedskrivninger pr. 1. januar	-631	-523	0	0
	Korrektion tidligere år	13	0	0	0
	Valutakursreguleringer	-136	-65	0	0
	Årets nedskrivninger	-30	-109	0	0
	Tilbageførte nedskrivninger	40	55	0	0
	Afgang ved salg	0	11	0	0
	Nedskrivninger pr. 31. december	-743	-631	0	0
	Dagsværdi pr. 31. december	9.361	7.361	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Investeringsejendomme	4.022	3.447	0	0
	Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 12	5.338	3.914	0	0
	Der er indhentet vurderingserklæringer fra eksterne eksperter vedrørende hovedparten af ejendomme.				
	Gennemsnitlige afkastprocenter benyttet ved fastsættelsen af de enkelte typer af ejendomes markedsværdi:				
	Boligejendomme	3,31	4,04	-	-
	Ældreboligejendomme	4,67	4,66	-	-
	Erhvervs ejendomme	5,88	5,30	-	-
	Ungdomsboliger	4,44	5,21	-	-
	Blandet ejendom	6,33	-	-	-
	Udenlandske ejendomme	5,66	4,91	-	-
	Vægtet gennemsnit af afkastprocentsatser	4,79	4,54	-	-
10	Udlån til tilknyttede og associerede virksomheder				
	Tilknyttede virksomheder				
	Fallcorner BV, Holland	-	-	211	189
	KP CE s.a., Frankrig	-	-	167	166
	Sampension KP International A/S, Danmark	-	-	656	655
	Sampension Student Housing I A/S, Danmark	-	-	158	158
	Sampension Student Housing II A/S, Danmark	-	-	50	50
	Sampension Student Housing IV A/S, Danmark	-	-	109	109
	Lyngby Søpark ApS, Danmark	-	-	117	0
	Ejendomsselskabet Hedeager 42 P/S, Danmark	-	-	267	0
	Ejendomsselskabet Hedeager 44 P/S, Danmark	-	-	178	0
	Sampension Renewables P/S, Danmark	-	-	27	0
	Udlån tilknyttede virksomheder, i alt	-	-	1.939	1.327
	Indgår i posten Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	1.478	1.149
	Indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 12	-	-	461	179

Note 10 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
Associerede virksomheder					
	OPP Slagelse Sygehus P/S, Danmark	100	54	100	54
	OPP Retten i Svendborg P/S, Danmark	23	23	23	23
	OPP Vejle P/S, Danmark	147	147	147	147
	Ejendomsselskabet Vodroffsvej 26 P/S, Danmark	76	136	0	0
Udlån associerede virksomheder, i alt		346	360	270	223
Indgår i posten Udlån til associerede virksomheder		148	168	116	105
Indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 12		197	191	154	119

Herudover er der udlån fra tilknyttede virksomheder til disse selskabers dattervirksomheder, hvor der ikke er risiko for moderselskabet.

11 Afledte finansielle instrumenter					
2017	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	
Renteafdækningsinstrumenter mv.:					
	Renteswaps	41.110	30.244	41.110	30.244
	TRS	1	0	1	0
	Caps/floors	291	363	291	363
	Swaptions	301	292	301	292
	CDS'er	404		404	0
Renteafdækningsinstrumenter, i alt					
	Valutabaserede afledte finansielle instrumenter	42.105	30.899	42.105	30.899
		1.426	225	1.426	223
Afledte finansielle instrumenter, i alt		43.531	31.124	43.531	31.122
Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter		41.643		41.643	
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 12		1.888		1.888	
Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 17			31.124		31.122
Bogført værdi, netto (aktiv)		12.407		12.409	
		2017	2016	2017	2016

Der er indgået aftaler om sikkerhedsstillelse for afledte finansielle instrumenter.

Selskabet har modtaget sikkerhedsstillelse i form af likvide obligationer svarende til en dagsværdi på	22.348	22.256	22.348	22.256
Selskabet har stillet sikkerhed i form af likvide obligationer svarende til en dagsværdi på	-6.537	-8.565	-6.537	-8.565
Collateral, netto (aktiv)	15.811	13.691	15.811	13.691

Herudover er der til effektiv porteføljestyling i markedsrentemiljøet anvendt aktiefutures med en samlet eksponering på -1.352 mio.kr. (-213 mio. kr. i 2016) og i gennemsnitsmiljøet -434 mio. kr. (-71 mio. kr. i 2016). Til afdækning af renterisiko på obligationsbeholdningen er der anvendt obligationsfutures med en samlet eksponering på -3.185 mio. kr. i markedsrente (-4.744 mio. kr. i 2016) og -8.328 mio. kr. i gennemsnitsrente (-12.139 mio. kr. i 2016). Da der foretages løbende afregning af gevinst/tab, er dagsværdien nul.

Note 11 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 11 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi	Positiv dagsværdi	Negativ dagsværdi
2016					
Renteafdækningsinstrumenter mv.:					
Renteswaps		48.357	36.832	48.357	36.832
TRS		2	0	2	0
Swaptions		452	509	452	509
CDS'er		406	173	406	173
Forward obligationer		267	0	267	0
Renteafdækningsinstrumenter, i alt		49.483	37.513	49.483	37.513
Valutabaserede afledte finansielle instrumenter		788	2.776	788	2.776
Afledte finansielle instrumenter, i alt		50.271	40.290	50.271	40.289
Dagsværdi indgår i posten Afledte finansielle instrumenter		48.756		48.756	
Dagsværdi indgår i posten Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, jf. note 12		1.516		1.516	
Dagsværdi indgår i posten Anden gæld, jf. note 17			40.290		40.289
Bogført værdi, netto (aktiv)		9.982		9.982	
		2017	2016	2017	2016
12 Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter					
3 i 1 Livspension					
Domicilejendom		210	173	0	0
Investeringsejendomme og energianlæg		6.263	4.830	0	0
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		-	-	42.636	42.107
Udlån til tilknyttede virksomheder		-	-	461	179
Kapitalandele i associerede virksomheder		1.161	889	299	245
Udlån til associerede virksomheder		197	191	154	119
Kapitalandele		41.192	43.241	6.532	7.810
Investeringsforeningsandele		466	455	466	455
Obligationer		32.823	30.677	31.480	29.695
Pantesikrede udlån		286	309	286	309
Indlån i kreditinstitutter		6.355	3.068	4.802	1.822
Afledte finansielle instrumenter, jf. note 11		1.888	1.516	1.888	1.516
Investeringsaktiver, i alt		90.842	85.350	89.005	84.257
Linkpension					
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		-	-	28	27
Kapitalandele		29	36	2	11
Investeringsforeningsandele		105	74	105	74
Obligationer		1	2	0	0
Investeringsaktiver, i alt		135	112	135	112
Investeringsaktiver tilknyttet markedsrenteprodukter, i alt		90.977	85.462	89.140	84.369
13 Overskudskapital					
Overskudskapital primo		4.458	4.196	4.458	4.196
Udbetalt til kunder		-177	-158	-177	-158
Afkast for året		199	182	199	182
Overført fra egenkapital		14	268	14	268
Skyldig PAL		-29	-31	-29	-31
Overskudskapital, i alt		4.465	4.458	4.465	4.458

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
14	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter				
	Ændringen i hensættelserne specificeres således				
	Hensættelser primo	110.409	104.412	110.409	104.412
	Kollektivt bonuspotentiale primo	-14.149	-12.660	-14.149	-12.660
	Regulering primo 2016, ændret regnskabspraksis	-	-327	-	-327
	Kollektivt bonuspotentiale primo	-14.149	-12.987	-14.149	-12.987
	Risikomargen dækket af kollektivt bonuspotentiale primo	-207	-252	-207	-252
	Akkumuleret værdiregulering primo	-24.548	-23.666	-24.548	-23.666
	Regulering primo 2016, ændret regnskabspraksis	-	597	-	597
	Akkumuleret værdiregulering primo	-24.548	-23.069	-24.548	-23.069
	Retrospektive hensættelser primo	71.504	68.104	71.504	68.104
	Bruttopræmier	3.907	3.919	3.907	3.919
	Afkasttilskrivning før PAL	2.819	3.425	2.819	3.425
	PAL heraf	-260	-265	-260	-265
	Overført mellem klasse I og klasse III	-288	-278	-288	-278
	Depottilskud	101	2.488	101	2.488
	Forsikringsydelse	-6.008	-5.828	-6.008	-5.828
	Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-166	-162	-166	-162
	Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-116	-164	-116	-164
	Kvoteforskydning Forenede Gruppeliv	-19	48	-19	48
	Andet	-97	218	-97	218
	Retrospektive hensættelser ultimo	71.375	71.504	71.375	71.504
	Akkumuleret værdiregulering ultimo	24.045	24.548	24.045	24.548
	Kollektivt bonuspotentiale ultimo	16.173	14.149	16.173	14.149
	Risikomargen dækket af kollektivt bonuspotentiale ultimo	196	207	196	207
	Hensættelser ultimo	111.790	110.409	111.790	110.409
	Ændring i hensættelser fordeler sig således				
	Ændring i hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter	-1.380	-5.996	-1.380	-5.997
	Udbetalt bonuskapital indsat på depot	59	43	59	43
	Kvoteforskydning Forenede Gruppeliv	-19	48	-19	48
	Ændring i hensættelser, Anden totalindkomst	-4.380	1.246	-4.380	1.246
	Ændring i hensættelser til markedsrenteprodukter, jf. note 15	-7.819	-7.747	-7.819	-7.747
	Andet	0	4	0	4
	Ændring i hensættelser, resultatopgørelse	-13.540	-12.402	-13.540	-12.402
	Hensættelserne specificeres således				
	Rentegruppe A (gennemsnitlig grundlagsrente 3,5 % - 4,5 %)				
	Garanterede ydelser	2.941	3.204	2.941	3.204
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	32.155	33.431	32.155	33.431
	Kollektivt bonuspotentiale	2.090	2.135	2.090	2.135
	Rentegruppe A, i alt	37.185	38.770	37.185	38.770
	Rentegruppe B (gennemsnitlig grundlagsrente 2,5 % - 3,5 %)				
	Garanterede ydelser	1.983	2.092	1.983	2.092
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	4.800	4.584	4.800	4.584
	Kollektivt bonuspotentiale	976	840	976	840
	Rentegruppe B, i alt	7.759	7.515	7.759	7.515

Note 14 fortsættes næste side

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 14 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
	Rentegruppe C (gennemsnitlig grundlagsrente 1,5 % - 2,5 %)				
	Garanterede ydelser	589	599	589	599
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	12.767	12.940	12.767	12.940
	Individuelt bonuspotentiale	37	38	37	38
	Kollektivt bonuspotentiale	4.973	4.914	4.973	4.914
	Rentegruppe C, i alt	18.367	18.491	18.367	18.491
	Rentegruppe D (gennemsnitlig grundlagsrente 0,5 % - 1,5 %)				
	Garanterede ydelser	423	475	423	475
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	2.766	2.200	2.766	2.200
	Kollektivt bonuspotentiale	1.391	1.229	1.391	1.229
	Rentegruppe D, i alt	4.581	3.904	4.581	3.904
	Rentegruppe E (gennemsnitlig grundlagsrente < 0,5 %)				
	Garanterede ydelser	5	-5	5	-5
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	1	0	1	0
	Individuelt bonuspotentiale	6	7	6	7
	Kollektivt bonuspotentiale	9	2	9	2
	Rentegruppe E, i alt	21	4	21	4
	Rentegruppe F (særlig ugaranteret)				
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	940	905	940	905
	Kollektivt bonuspotentiale	130	100	130	100
	Rentegruppe F, i alt	1.070	1.006	1.070	1.006
	Rentegrupper, i alt	68.982	69.690	68.982	69.690
	Omkostningsgrupper				
	Kollektivt bonuspotentiale	122	101	122	101
	Omkostningsgrupper, i alt	122	101	122	101
	Risikogrupper				
	Kollektivt bonuspotentiale	772	574	772	574
	Risikogrupper, i alt	772	574	772	574
	Gruppelivsforsikring				
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	699	752	699	752
	Individuelt bonuspotentiale	1.683	1.536	1.683	1.536
	Kollektiv bonus vedr. FG	43	67	43	67
	Gruppelivsforsikring, i alt	2.425	2.356	2.425	2.356
	Risikomargen				
	Traditionel gennemsnitsrente	324	340	324	339
	Gruppelivsforsikring	47	38	47	38
	Risikomargen, i alt	370	377	370	377
	Ugaranteret indirekte forsikring				
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	33.450	33.124	33.450	33.124
	Kollektivt bonuspotentiale	5.669	4.188	5.669	4.188
	Ugaranteret indirekte forsikring, i alt	39.118	37.311	39.118	37.311
	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	111.790	110.409	111.790	110.409

Note 14 fortsat

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
Total					
	Garanterede ydelser	5.942	6.365	5.942	6.365
	Bonuspotentiale på ugaranterede ydelser	53.429	54.060	53.429	54.060
	Individuelt bonuspotentiale	43	46	43	46
	Kollektivt bonuspotentiale	10.462	9.894	10.462	9.894
	Gruppelivsforsikring	2.425	2.356	2.425	2.356
	Risikomargen	370	377	370	377
	Ugaranteret indirekte forsikring	39.118	37.311	39.118	37.311
	Hensættelser til gennemsnitsrenteprodukter, i alt	111.790	110.409	111.790	110.409
15	Hensættelser til markedsrenteprodukter				
	Ændringen i 3 i 1 Livspension kontraktens hensættelser kan specificeres således				
	3 i 1 Livspensions hensættelser primo	74.791	67.051	74.791	67.051
	Bruttopræmier	4.845	5.087	4.845	5.087
	Investeringsafkast før PAL	5.688	4.925	5.688	4.925
	Overført mellem klasse I og klasse III	288	278	288	278
	Depottilskud ved overførsel	323	299	323	299
	PAL af afkast og depottilskud	-917	-798	-917	-798
	Forsikringsydelse	-2.326	-2.012	-2.326	-2.012
	Omkostningsbidrag efter tilskrivning af omkostningsbonus	-78	-75	-78	-75
	Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-27	37	-27	37
	3 i 1 Livspension hensættelser ultimo	82.587	74.791	82.587	74.791
	Ændringen i Linkpension kontraktens hensættelser kan specificeres således				
	Unit-linked hensættelser primo	130	124	130	124
	Bruttopræmier	32	11	32	11
	Investeringsafkast før PAL	13	10	13	10
	PAL	-2	-1	-2	-1
	Forsikringsydelse	-21	-15	-21	-15
	Linkpension hensættelser ultimo	152	130	152	130
	Hensættelser til markedsrenteprodukter, i alt	82.740	74.921	82.740	74.921
	Forsikringerne er tegnet uden garanti om minimumsforrentning.				
	Ændring i hensættelser til markedsrenteprodukter fordeler sig således				
	Ændring i hensættelser i alt	7.819	7.747	7.819	7.747
	Heraf:				
	Overført mellem klasse I og klasse III	-288	-278	-288	-278
	Depottilskud ved overførsel til markedsrente	-323	-299	-323	-299
	Ændring i hensættelser, resultatopgørelse	7.208	7.169	7.208	7.169

Fortjenstmargen på livsforsikringskontrakter udgør nul kroner, da al fortjeneste tilgår kunderne.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
16	Gæld til kreditinstitutter				
	Repoer	20.870	27.216	20.870	27.216
	Bankgæld	3.137	1.059	2.256	0
	Prioritetsgæld	0	16	0	0
	Gæld til kreditinstitutter, i alt	24.007	28.290	23.126	27.216
	Af bankgælden og prioritetsgælden (indekslån) forfalder i det kommende år	24.007	28.290	23.126	27.216
	Efter 5 år er restgælden (indekseret)	0	0	0	0
17	Anden gæld				
	Afledte finansielle instrumenter, jf. note 11	31.124	40.290	31.122	40.289
	Gæld vedrørende obligationskøb	906	864	900	864
	Gæld vedrørende afvikling af repoer	4.081	606	4.081	606
	Diverse finansiell gæld	1.099	2.296	18	2.290
	Feriepengeforpligtelse	47	47	0	0
	Skyldig pensionsafkastskat mv.	1.704	993	1.332	660
	Anden gæld, i alt	38.961	45.095	37.452	44.708
18	Eventualforpligtelser				
	Indgåede aftaler om deltagelse i senere investeringer i fonde mv. (investeringstilsagn) udgør	12.031	11.793	810	1.136
	Endnu ikke indbetalte kapitalforhøjelser i tilknyttede virksomheder, som moderselskabet har forpligtet sig til at indbetale, udgør	-	-	7.374	7.930
	Retssag vedrørende selskabet Tribune, der er solgt i 2007 og som senere er gået konkurs.	3	3	3	3
	De sambeskattede selskaber indgår i a conto skatteordningen. Sampension KP Livsforsikring A/S hæfter som administrationselskab solidarisk med de sambeskattede selskaber for den del af skatten samt tillæg og renter, der vedrører det enkelte selskab.				
	Momsreguleringsforpligtelse vedrørende ejendomme	14	11	-	-
	Moderselskabet hæfter solidarisk med de øvrige ejerselskaber for forsikringsmæssige forpligtelser vedrørende samtlige policer administreret af Forenede Gruppeliv A/S.				
	Sampension Administrationselskab A/S og Sampension KP Danmark A/S hæfter solidarisk for den samlede gæld og forpligtelse i Scandinavian Center I/S, Århus.				
	Den samlede gæld og forpligtelse udgør ifølge årsrapporten	28	37	-	-
	Forpligtelser vedrørende indgåede leasingaftaler udgør	3	4	-	-
	Eventualforpligtelser, i alt	12.079	11.848	8.187	9.069

Note	Mio. kr.	KONCERN		MODERSELSKAB	
		2017	2016	2017	2016
19	Pantsætninger				
	Sampension KP Livsforsikring A/S har stillet sikkerhed for Sampension KP International A/S koncernen	13	18	13	18
	Margindeponeringer vedrørende futures	343	487	343	487
	Obligationer solgt som led i repogæld	11.676	21.372	11.676	21.372
	Til dækning af "Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter i alt" er der registreret nettoaktiver for	201.151	192.365	201.151	192.365
	Beløbet vedrører følgende poster:				
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder			61.033	65.656
	Udlån til tilknyttede virksomheder			1.939	1.551
	Kapitalandele			13.092	11.567
	Investeringsforeningsandele			14.281	13.102
	Obligationer			95.120	87.032
	Afledte finansielle instrumenter			15.686	13.457
	Registrerede aktiver, i alt			201.151	192.365
	Heraf vedrørende markedsrenteprodukter			82.740	74.921
20	Koncerninterne transaktioner				
	Selskabets samlede administration sker i henhold til administrationsaftalen med Sampension Administrationselskab A/S, der varetager samtlige administrative funktioner. Administrationen omfatter således både forsikrings- og investeringsvirksomhed.				
	Selskabet betaler et administrationsvederlag, som er fordelt på forsikringsmæssige driftsomkostninger og på administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed med henholdsvis 143 mio.kr. (143 mio. kr. i 2016) og 227 mio. kr. (192 mio. kr. i 2016).				
	Løbende koncerninterne transaktioner:				
	Administrationsaftaler			401	248
	Aftaleinds kud (højeste månedlige saldo)			5.477	3.569
	Renter mv.			34	16

Ydelserne leveres på markedsvilkår.

For tilknyttede og associerede virksomheder henvises til note 10 med specifikation af koncerninterne udlån samt til specifikation af kapitalandele side 61.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note	Mio. kr.	MODERSELSKAB	
		2017	2016
21	Realiseret resultat for rente-, omkostnings- og risikogrupper		
	Rentegrupper, i alt		
	Investeringsafkast før PAL	2.280	7.271
	Ændring i markedsværdiregulering	503	-882
	Tilskrevet grundlagsrente	-1.210	-1.328
	Andet	113	-155
	Realiseret renteresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	1.687	4.907
	Pensionsafkastskat	-228	-340
	Til fordeling efter pensionsafkastskat	1.459	4.567
	Tilskrevet bonus	-340	-406
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, rentegrupper	-827	-3.914
	Investeringsafkast og risikoforrentning til kapitalgrundlaget	292	246
	Omkostningsgrupper, i alt		
	Omkostningsbidrag	419	403
	Faktiske administrationsomkostninger	-150	-153
	Realiseret omkostningsresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	269	251
	Tilskrevet bonus	-249	-218
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, omkostningsgrupper	-21	-34
	Omkostningsresultat, som dækkes af egenkapitalen	-1	-1
	Omkostningsresultat i pct. i forhold til forsikringsmæssige hensættelser	0,01%	0,02%
	Risikogrupper, i alt		
	Realiseret risikoresultat i henhold til kontributionsbekendtgørelsen	-204	-647
	Tilskrevet bonus	402	736
	Overført til kollektivt bonuspotentiale, risikogrupper	-199	-90
	Risikoresultat, som dækkes af kapitalgrundlaget	0	0
	Risikoresultat i pct. i forhold til forsikringsmæssige hensættelser	0,11%	0,05%

22 Oversigt over beholdninger og afkast i moderselskabet

Beholdninger og afkast Mio. kr.	Markedsværdi		Afkast 2017 i pct. p.a.
	Primo	Ultimo	
Traditionel gennemsnitsrente			
Grunde og bygninger	4.538	4.269	2,8%
Noterede kapitalandele	5.524	5.916	7,3%
Unoterede kapitalandele	4.050	4.051	0,9%
Kapitalandele i alt	9.574	9.967	4,5%
Stats- og realkreditobligationer	29.867	35.721	1,5%
Indeksobligationer	1.374	1.472	1,6%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	13.154	9.783	1,1%
Udlån mv.	1.092	1.240	1,7%
Obligationer og udlån mv., i alt	45.488	48.217	1,5%
Dattervirksomheder	527	497	0,2%
Øvrige investeringsaktiver	1.389	-2.645	6,9%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	16.192	16.882	6,1%
Total	77.709	77.188	3,1%
Ugaranteret genforsikring			
Grunde og bygninger	3.693	3.641	3,8%
Noterede kapitalandele	12.616	12.459	8,5%
Unoterede kapitalandele	2.823	2.873	2,5%
Kapitalandele, i alt	15.440	15.332	7,3%
Stats- og realkreditobligationer	3.594	4.254	0,5%
Indeksobligationer	8.128	11.495	2,7%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	6.707	4.170	2,2%
Udlån mv.	102	103	1,4%
Obligationer og udlån mv., i alt	18.530	20.022	2,1%
Dattervirksomheder	0	0	0,0%
Øvrige investeringsaktiver	-255	-147	-
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	-367	187	-
Total	37.041	39.035	6,5%
Markedsrente			
Grunde og bygninger	8.893	10.536	3,8%
Noterede kapitalandele	31.194	28.929	8,8%
Unoterede kapitalandele	7.420	8.269	2,4%
Kapitalandele, i alt	38.614	37.198	7,4%
Stats- og realkreditobligationer	18.542	23.829	1,3%
Indeksobligationer	1.266	1.063	1,3%
Kreditobligationer og Emerging Markets-obligationer	10.063	10.018	4,4%
Udlån mv.	661	750	1,4%
Obligationer og udlån mv., i alt	30.533	35.660	2,2%
Dattervirksomheder	0	0	0,0%
Øvrige investeringsaktiver	-1.743	-190	7,5%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	-768	316	-
Total	75.529	83.520	7,5%

Specifikationerne er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i Finanstilsynets regnskabsbekendtgørelse § 96 og kan ikke umiddelbart afstemmes med regnskabs tal. Årsafkastet er beregnet som daglige tidsvægtede afkast.

Noter til regnskabet (fortsat)

23 Markedsrenteprodukt, afkast mv. pr. investeringsprofil i moderselskabet

	2017			2016		
	Pct. af gennemsnitlige hensættelser	Afkast i pct.	Risiko	Pct. af gennemsnitlige hensættelser	Akast i pct.	Risiko
Livscyklusproduktet 3 i 1 Livspension						
Investeringsprofil med høj risiko						
År til pension						
30 år	0,04%	13,3%	4,75	0,02%	9,7%	4,75
15 år	0,08%	10,3%	4,50	0,04%	8,2%	4,50
5 år	0,03%	7,3%	3,75	0,04%	6,6%	3,75
5 år efter	0,01%	5,8%	3,50	0,00%	5,7%	3,50
Investeringsprofil med moderat risiko						
År til pension						
30 år	0,73%	11,2%	4,50	0,77%	9,1%	4,50
15 år	3,13%	8,5%	4,25	3,53%	7,7%	4,25
5 år	3,86%	5,9%	3,75	3,94%	6,3%	3,75
5 år efter	1,15%	4,5%	3,25	1,10%	5,2%	3,25
Investeringsprofil med lav risiko						
År til pension						
30 år	0,01%	8,7%	4,25	0,00%	7,5%	4,25
15 år	0,01%	6,8%	3,75	0,00%	6,5%	3,75
5 år	0,01%	4,8%	3,50	0,00%	5,4%	3,50
5 år efter	0,00%	4,2%	3,25	0,00%	4,8%	3,25

Der er taget udgangspunkt i en pensionsalder på 65 år.

24 Supplerende nøgletal for produkter i moderselskabet

	2017		2016	
	Afkast i pct.	Bonusgrad i pct.	Afkast i pct.	Bonusgrad i pct.
Traditionel gennemsnitsrente				
Rentegruppe A (gns. grundlagsrente 3,5 % - 4,5 %)	3,0%	12,1%	9,7%	11,6%
Rentegruppe B (gns. grundlagsrente 2,5 % - 3,5 %)	2,8%	24,9%	9,7%	22,0%
Rentegruppe C (gns. grundlagsrente 1,5 % - 2,5 %)	2,5%	47,3%	9,7%	46,8%
Rentegruppe D (gns. grundlagsrente 0,5 % - 1,5 %)	2,5%	52,6%	9,7%	54,9%
Rentegruppe E (gns. grundlagsrente < 0,5 %)	2,5%	120,8%	9,7%	381,3%
Rentegruppe F (særlig ugaranteret)	3,4%	13,8%	2,8%	11,1%
Ugaranteret indirekte forsikring	6,4%	16,9%	6,3%	12,6%
Forrentning af kundernes midler efter omkostninger før skat				
Inkluderer afkast af overskudskapital		I alt i pct.		I alt i pct.
Traditionel gennemsnitsrente		2,8%		9,4%
Ugaranteret indirekte forsikring		6,3%		6,2%
Markedsrente (3 i 1 Livspension)		7,3%		7,1%

Gruppelivsforsikring indgår ikke i beregningerne, da oplysningerne ikke er relevante for dette produkt.

25 5 års hovedtal for koncern og 5 års hoved- og nøgletal for moderselskab

Mio. kr.	2017	2016	2015	2014	2013
5 års hovedtal for koncern					
Præmier	8.784	9.017	8.597	7.758	8.125
Forsikringsydelse	-8.646	-8.100	-7.228	-7.202	-7.639
Investeringsafkast	12.599	14.371	3.225	25.991	4.013
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-170	-171	-177	-179	-178
Forsikringsteknisk resultat	-122	-191	-189	79	-2.718
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	42	-147	-324	-228	-3.539
Årets samlede totale resultat, minoritetsaktionærers andel	2.185	79	-57	-322	-873
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	194.530	185.330	171.587	167.143	143.924
Overskudskapital	4.465	4.458	4.196	3.754	3.226
Egenkapital, moderselskabets andel	3.616	3.575	3.722	4.049	4.277
Egenkapital, minoritetsaktionærers andel	11.568	985	3.250	5.201	5.182
Aktiver, i alt	277.704	268.154	253.078	263.106	200.878
5 års hovedtal for moderselskab					
Præmier	8.784	9.017	8.597	7.758	8.141
Forsikringsydelse	-8.646	-8.100	-7.228	-7.202	-7.639
Investeringsafkast	10.382	14.188	3.021	25.548	3.061
Forsikringsmæssige driftsomkostninger, i alt	-170	-171	-177	-179	-178
Forsikringsteknisk resultat	-110	-285	-378	-389	-3.678
Årets samlede totale resultat, moderselskabets andel	41	-147	-324	-228	-3.539
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	194.530	185.330	171.587	167.143	143.924
Overskudskapital	4.465	4.458	4.196	3.754	3.226
Egenkapital, moderselskabets andel	3.616	3.575	3.722	4.049	4.277
Aktiver, i alt	266.023	267.658	249.624	257.499	195.306

Der henvises til anvendt regnskabspraksis. Resultattallene indeholder beløb på Anden totalindkomst.

5 års nøgletal for moderselskab**Afkastnøgletal**

Afkastprocent relateret til gennemsnitsrenteprodukter	4,0%	8,7%	0,6%	22,8%	-1,6%
Afkastprocent relateret til markedsrenteprodukter	7,5%	7,2%	3,6%	9,0%	8,9%
Risiko på afkast relateret til markedsrenteprodukter	4,25	4,25	3,75	3,25	3,50

Omkostningsnøgletal

Omkostningsprocent af hensættelser	0,09%	0,10%	0,10%	0,12%	0,12%
Omkostninger i kr. pr. forsikret	387	397	412	401	416

Forrentningsnøgletal

Egenkapitalforrentning efter skat	1,2%	-4,0%	-8,5%	-5,5%	-58,5%
Forrentning af overskudskapital	4,5%	4,3%	3,5%	6,3%	-

Konsolideringsnøgletal

Solvensdækning (Solvens I for 2015 og før) *)	601%	427%	466%	368%	308%
---	------	------	------	------	------

*) Nøgletallet er ikke omfattet af krav om revision.

Der henvises til nøgletsdefinitioner side 69.

Hovedtal før 1. januar 2016 er ikke tilpasset ny regnskabsbekendtgørelse af 27.07.2015, da dette ikke er praktisk muligt.

26 Risikostyring og følsomhedsoplysninger

Den samlede styring af investeringsaktiver og livsforsikringshensættelser har til formål at sikre kunderne det størst mulige afkast og de bedst mulige forsikringsdækninger under behørig hensyntagen til risikoen. Målsætningen for styring af de kortsigtede risici er blandt andet, at investeringspolitikken og risikoafdækningen tilsammen skal sikre tilstrækkelige reserver til, at den solvensmæssige overdækning er komfortabel og til at risikoen for ydelsesnedsættelse er begrænset.

Sampension Livs bestyrelse har besluttet appetitten for de væsentligste risici i politikker og retningslinjer, og derved fastlagt et overordnet niveau for risikotagning og risikoafdækning. Der rapporteres løbende på overholdelse af de udstukne rammer, og som led i processen for vurdering af egen risiko og solvens, tager bestyrelsen stilling til risikoprofilen samt overholdelse af risikoappetitten.

I det følgende er der redegjort for håndteringen af de væsentligste risikofaktorer.

FINANSIELLE RISICI

Investeringer vedrørende markedsrenteprodukter og ugaranteret genforsikring

Finansielle risici for markedsrenteprodukterne 3 i 1 Livspension og Linkpension samt for ugaranteret genforsikring påhviler forsikringstagerne og kan resultere i ydelsesnedsættelse. Disse risici påvirker derfor ikke kapitalgrundlaget (egenkapital og overskudskapital).

Den aldersbestemte allokering i 3 i 1 Livspension er overordnet fastsat ved årgangspuljers allokering på basisfonde. Der anvendes 3 basisfonde til 3 i 1 Livspension: Obligationer, aktier og alternative investeringer. Kunderne i 3 i 1 Livspension kan vælge mellem tre forskellige investeringsprofiler, lav, moderat og høj risiko-profil.

For 3 i 1 Livspension er målsætningen at maksimere afkastet, så de yngste årgange opnår et afkast tæt på aktiemarkedets med en mindre risiko gennem en vis risikospredning, og de ældste årgange har en risiko tæt på obligationsmarkedets med et højere forventet afkast gennem en vis risikospredning. Allokeringen mellem basisfondene for de enkelte årgange er fastlagt af bestyrelsen.

For ugaranteret genforsikring fastlægges aktivallokeringen ud fra kommunernes forventede fremtidige pensionsudbetalinger. Tjenestemandspensioner reguleres med lønudviklingen, hvilket udgør en væsentlig risikoparameter for kommunernes pensionstilsagn. Kommunernes udbetalinger til tjenestemandspension vil forøges, hvis den fremtidige lønudvikling bliver høj. Nært forestående pensionsudbetalinger investeres primært i aktiver med en lav grad af risiko, der samtidig afdækker risiko for stigende inflationen. De aktiver, der dækker ydelser længere ude i fremtiden, investeres overvejende i børsnoterede aktier og til dels alternative aktivklasser. Der anvendes de samme tre basisfonde som for 3 i 1 Livspension og derudover indgår en inflationsbasisfond.

Bestyrelsen har fastsat rammer for, hvilke typer af investeringer basisfondene må indeholde samt for de enkelte årganges fordeling af investeringer på basisfonde. Herudover har bestyrelsen også sat rammer for markedsrisikoen i basisfondene.

Investeringer vedrørende traditionel gennemsnitsrente og kapitalgrundlaget

Markedsrisikoen i det traditionelle gennemsnitsrenteprodukt afhænger af samspillet mellem investeringsaktiverne, livsforsikringsforpligtelserne og kapitalgrundlaget. Såfremt årets investeringsafkast ikke er tilstrækkeligt til at finansiere depotrenten og styrkelsen af livsforsikringsforpligtelserne, dækkes underskudet først af kollektivt bonuspotentiale og dernæst af individuelt bonuspotentiale. Er der herefter stadig et underskud, kan ydelserne nedsættes for de ugaranterede policer, mens egenkapitalen og bonuskapitalen dækker for de garanterede policer.

Bestyrelsen har fastsat rammerne for den overordnede investeringspolitik og for de finansielle risici. Den overordnede risiko holdes på et begrænset niveau, dels ved at sikre en passende risikospredning på overordnede aktivklasser, dels ved rammer for den samlede Value-at-Risk (VaR). Med udgangspunkt i Sampensions egen model beregnes VaR som det mindste af de største tab, som indtræder med en given, lav sandsynlighed over en bestemt tidshorisont.

Sampension Liv anvender Solvens II diskonteringsrentekurven til opgørelse af livsforsikringshensættelserne. Diskonteringsrentekurven består af en basiskurve og et tillæg af volatilitetsjustering, der har til formål at mindske sårbarheden overfor markedsvolatilitet og derved begrænse procyklisk investeringsadfærd. Diskonteringsrentekurven påvirkes ikke af markedsrenter fra perioden efter 20-års punktet, idet kurven konvergerer mod en ultimativ forwardrente på 4,2 % svarende til de langsigtede forventninger til inflation og realvækst. Fra primo 2018 konvergerer kurven mod en ultimativ forwardrente på 4,05 %.

Det er et dilemma i risikostyringen, at ønsket om at afdække den regulatoriske risiko, dvs. at sikre stabile reserver på kort sigt, vil give anledning til en mindre grad af renteafdækning og anvendelse af kortere renteinstrumenter, end hvis målet var at afdække den økonomiske renterisiko dvs. renterisikoen på pensionsforpligtelserne. Da det ikke er muligt at fastsætte investeringsrammer, der tager højde for både økonomisk og regulatorisk risiko, har bestyrelsen valgt en afdækningsstrategi, der er målrettet den regulatoriske risiko. Ud over risikospredning på de overordnede aktivklasser lægger Sampension Liv vægt på en passende risikospredning inden for hver af aktivklasserne.

Sampension Liv investerer i illikvide aktiver, hvor værdiansættelsen og risikomålingen er præget af større usikkerhed end for eksempel børsnoterede aktier. Illikviditet medfører risiko for tab ved større salg over en kort tidsperiode. Bestyrelsen har fastsat rammer for investeringer i illikvide aktivklasser, der afspejler dette hensyn. Aktuelt overstiger beholdningen af likvide aktiver langt de årlige betalingsforpligtelser, hvorfor der er meget lav sandsynlighed for at blive nødsaget til at sælge på ufordelagtige vilkår.

Investeringsaktiver vedrørende selskabets kapitalgrundlag investeres sammen med investeringsaktiver tilknyttet det traditionelle gennemsnitsrentemiljø, dog eksklusive afdækningsporteføljerne.

Afdækning af finansielle risici

Sampension Livs risici styres bl.a. ved hjælp af afledte finansielle instrumenter. Det gælder især for traditionel gennemsnitsrente, hvor renterisikoen på pensionsforpligtelserne i høj grad afdækkes ved brug af renteswaps, swaptioner samt statsobligationer. Herudover anvendes renteswaps og futures i den aktive styring af renterisikoen på obligationsbeholdningen.

Sampension Liv afdækker valutakursrisiko på investeringer denomineret i udenlandsk valuta, såfremt værdien af den enkelte valuta udgør over 2 % af de samlede investeringsaktiver. For andre valutaer end DKK og EUR foretages afdækning af valutaeksponeringen inden for en ramme på mellem 50-100 % afhængigt af aktivet.

Sampension Liv er også eksponeret overfor modpartsrisiko, dvs. risiko for at lide tab, fordi en modpart i finansielle kontrakter ikke kan leve op til sine forpligtelser. Modpartsrisici styres gennem sikkerhedsstillelse og rammer for nettomellemværendet med de relevante finansielle institutioner. Der er tillige fastsat rammer for størrelsen af enkeltinvesteringer og større koncentrationsrisici. For eksempel er der fastsat rammer for den samlede eksponering mod en stat, en regional myndighed, en virksomhed eller en koncernforbunden gruppe af virksomheder.

Målsætning om at opnå størst mulig sikkerhed for at undgå ydelsesnedsættelse

Sampension Liv har afskaffet størstedelen af ydelsesgarantierne. Sampension Liv søger fortsat at tilrettelægge investeringerne i traditionel gennemsnitsrente, så der er størst mulig sikkerhed for, at det ikke bliver nødvendigt at nedsætte de policemæssige ydelser. Denne målsætning inddrager såvel en kort som en længere tidshorisont.

På den korte horisont er vægten lagt på at begrænse risikoen for en negativ værdibevægelse på aktiverne relativt til værdien af forpligtelserne opgjort under forudsætning af, at policydelser ikke nedsættes. På den længere horisont inddrages det forhold, at et højere forventet løbende afkast vil reducere risikoen for, at policydelser må sættes ned.

For renteafdækningen af policydelser tegnet med de højeste grundlagsrenter er der lagt stor vægt på at beskytte markedsværdien af forpligtelserne mod rentebevægelser. For policydelser tegnet med lavere grundlagsrente er der lagt nogen vægt på at beskytte markedsværdien af forpligtelserne mod rentebevægelser, men det tillades, at renterisikoen ikke er fuldt afdækket. Dette er valgt med henblik på at begrænse risikoen for, at kunderne fastlåses med lave kontorenter, hvis markedsrenterne stiger.

Samlet set er der tale om en konservativ investeringsprofil, hvor der er lagt mest vægt på at reducere den kortsigtede risiko for ydelsesnedsættelse. Dette sker gennem anbringelse af størstedelen af investeringsmidlerne i forholdsvis sikre obligationer. Samtidig investeres der også – omend i begrænset omfang – i aktiver med et højere forventet afkast og en tilhørende højere risiko. Derved opnås samtidig en risikospredningsgevinst, som kommer det traditionelle gennemsnitsrentemiljø til gode. Risikorammerne hertil er dog begrænsede, så afkastpotentialet ud over de udmeldte ydelser er ligeledes begrænset.

Noter til regnskabet (fortsat)

Note 26 fortsat

FORSIKRINGSRISICI

Forsikringsrisici omfatter risikoen for stigninger i levetid, ændringer i invalidehyppighed, omskrivning til fripolice, tilbagekøb og pensioneringstidspunkt. De forskellige risikoelementer analyseres løbende.

En forøgelse af levetiden vil betyde, at de løbende pensionsydelse skal udbetales over en længere årrække. I Sampension Liv opgøres livsforsikringshensættelserne i overensstemmelse med Finanstilsynets model for levetidsforudsætninger baseret på dels selskabets egne erfaringer og dels på Finanstilsynets benchmark for forventede fremtidige levetidsforbedringer.

Alle risikosummer dækkes for egen regning. Der er ikke indgået genforsikringskontrakter på pensionsforsikring. Risikosummen er forskellen mellem den opsparede reserve og den reserve, der skal afsættes til fremtidige betalinger ved invaliditet og død.

OPERATIONELLE RISICI

Selskabets operationelle risici er risikoen for direkte eller indirekte tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl eller eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Det er ledelsens vurdering, at Sampension Liv ikke løber væsentlige operationelle risici. For at reducere operationelle risici er der i relation til såvel pensionsvirksomheden som investeringsvirksomheden etableret forretningsgange, som sikrer, at risiciene overvåges og minimeres. Herudover er der for visse aktivtyper tegnet forsikringsdækning. Der sker løbende registrering af operationelle hændelser samt opfølgning og rapportering af disse til revisions- og risikoudvalget, og under særlige omstændigheder også direkte til bestyrelsens formandskab.

OUTSOURCING

Sampension Liv har outsourcet opgaver på væsentlige aktivitetsområder for at opnå omkostningsbesparelser, adgang til kompetence inden for investeringsforvaltning, osv. Bestyrelsen har fastsat retningslinjer for outsourcing af væsentlige aktivitetsområder for at sikre en betryggende håndtering af de risici, der er forbundet med outsourcing, herunder at outsourcingaftaler og -aktiviteter behandles efter bestyrelsens retningslinjer og gældende lovgivning om outsourcing.

Retningslinjerne sikrer, at bestyrelsen involveres i beslutning om outsourcing, at krav til leverandørens evne og kapacitet er opfyldt, at en række forhold og krav til leverandøren iagttages ved kontraktindgåelse, samt at Finanstilsynet orienteres om outsourcingaftalen. I forhold til de outsourcete aktiviteter er der etableret de fornødne procedurer, som sikrer en løbende overvågning af leverandørens ydelser i tid, kvalitet og kvantitet i henhold til relevant outsourcingaftale og gældende regler.

Den løbende overvågning af outsourcete aktiviteter reguleres i forretningsgange, som sikrer rapportering til relevante ledelsesmæssige fora og bestyrelsen om leverandørens opgavevaretagelse f.eks. ved løbende driftsrapporter, møder, stikprøvekontroller, revisorerklæringer mv.

FØLSOMHEDSOPLYSNINGER

Hændelse Mio. kr.	Påvirkning af egenkapital
Rentestigning på 0,7 - 1,0 %-point	-18
Rentefald på 0,7 - 1,0 %-point	14
Aktiekursfald på 12 %	-85
Ejendomsprisfald på 8 %	-5
Valutakursrisiko (VaR 99 %)	-4
Tab på modparter på 8 %	-21

Beregningerne i tabellen er foretaget med udgangspunkt i, at egenkapitalen investeres sammen med investeringsaktiver tilknyttet det traditionelle gennemsnitsrentemiljø, dog eksklusive afdækningsporteføljen. De viste følsomhedsbeløb svarer til moderselskabets egenkapitals forholdsmæssige andel af investeringerne.

RAPPORT OM SOLVENS OG FINANSIEL SITUATION

Selskabets risikostyring er uddybende beskrevet i rapport om solvens og finansiel situation – den såkaldte SFCR. Rapporten er offentlig tilgængelig og kan findes på sampension.dk/solvens.

Kapitalandele

Mio. kr.	Ejerandel (%)		Resultat i årsrapporten		Egenkapital i årsrapporten		Indgår i årsrapport
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Tilknyttede virksomheder							
Administration							
Sampension Administrationsselskab A/S, Gentofte	94,0	100,0	1	26	529	527	497
Investeringsrådgivning							
Sampension Alternative Asset Management A/S, Gentofte	100,0	100,0	0	1	35	34	-
Ejendomsvirksomhed og energianlæg							
Sampension KP Danmark A/S, Gentofte	100,0	100,0	634	309	5.618	4.983	5.618
Frederiksholms Kanal 6 P/S, Gentofte	100,0	100,0	-7	2	83	90	-
Frederiksholms Kanal 6 Komplementar ApS, Gentofte	100,0	100,0	0	0	0	0	-
Lyngby Søpark ApS, Gentofte	100,0	100,0	27	5	85	58	-
Bernstorffsvej 135 ApS, Gentofte	100,0	-	16	0	48	0	-
K/S Strømmen, Ålborg	95,0	95,0	6	28	87	88	-
Strømmen Komplementar ApS, Ålborg	96,0	96,0	0	0	0	0	-
Sampension Student Housing I A/S, Ålborg*	100,0	100,0	35	0	87	0	-
Sampension Student Housing II A/S, Ålborg	100,0	100,0	15	0	37	0	-
Sampension Student Housing IV A/S, Ålborg	100,0	100,0	7	0	36	0	-
Ejendomsselskabet Hedeager Holding P/S, Hedeager*	97,8	-	19	0	294	0	-
K/S Kristensen Partners V., Ålborg *	95,0	-	4	0	116	0	-
Sampension KP International A/S, Gentofte	100,0	100,0	-9	9	797	818	773
Fallcorner BV, Holland***	90,0	90,0	9	-41	44	35	-
KP CE s.a., Frankrig	100,0	100,0	9	31	274	265	-
Sampension Renewables P/S, Gladsaxe*	100,0	100,0	-51	-11	464	497	560
Sampension Renewables GP ApS, Gladsaxe	100,0	100,0	0	0	0	0	0
Ulvemosen Wind Park ApS, Gladsaxe	100,0	100,0	14	8	301	374	376
Investeringsvirksomhed							
Sampension Forestry K/S, Gentofte**	100,0	100,0	-506	101	3.309	3.665	3.309
Sampension Global Real Estate K/S, Gentofte**	100,0	100,0	-145	632	5.389	5.522	5.389
Sampension US Real Estate I, L.P., USA***	95,7	99,9	18	55	777	605	-
Sampension US Real Estate II, L.P., USA***	69,4	-	-3	0	393	0	-
Mermaid Homes L.P., USA***	89,7	-	0	0	308	0	-
Sampension Private Equity K/S, Gentofte**	100,0	100,0	746	740	7.028	5.982	7.028
Sampension Structured Credit K/S, Gentofte**	100,0	100,0	76	487	4.403	4.327	4.403
Komplementarselskabet Alternative Investments ApS, Gentofte	100,0	100,0	0	0	3	3	3
Kapitalforeningen SAMPENSION INVEST, København V:							
GEM II	83,4	100,0	888	140	3.964	2.960	3.306
Obligationer	100,0	100,0	-1	5	162	162	162
Danske aktier II	89,9	100,0	486	73	3.488	3.278	3.136
Aktieindeks Enhanced	78,8	100,0	3.850	1.600	20.898	18.079	16.459
Aktieindeks	77,9	95,3	4.534	1.359	22.465	20.007	17.510
GEM Enhanced	67,3	100,0	434	-2	1.702	13	1.146
Danske aktier I	72,1	-	143	0	1.321	0	953
Tilknyttede virksomheder							70.628
Heraf markedsrenteprodukter							42.688
Tilknyttede virksomheder, i alt							27.940

Se signaturforklaringer næste side.

Kapitalandele

Mio. kr.	Ejerandel (%)		Resultat i årsrapporten		Egenkapital i årsrapporten		Indgår i årsrapport
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	
Associerede virksomheder							
Ejendomsvirksomhed							
Refshaleøen Holding A/S, København***	39,0	39,0	145	0	1.290	1.145	502
Interessentskabet af 23. december 1991, Danmark	42,5	29,8	36	0	937	901	406
K/S Kristensen German Retail Partners, Danmark***	36,3	36,3	54	135	738	686	260
Kristensen Partners I ApS, Danmark***	36,3	36,3	0	0	0	0	0
Britannia Invest A/S, Danmark***	21,9	21,9	145	52	1.310	1.311	287
DEAS Invest I Holding A/S, Danmark***	33,3	33,3	19	2	606	455	202
Komplementarselskabet Industri Udvikling II A/S, Danmark***	20,0	20,0	0	0	1	1	0
LSI-1 B.V., Holland	-	21,2	-	-	-	-	-
Panda Power Annex, USA***	39,8	-	-	-	1.215	-	313
Sparinvest Property Fund III, Danmark***	20,5	20,5	110	213	1.630	1.753	319
Ejendomsselskabet Vodroffsvej 26 P/S, København***	50,0	50,0	-24	-31	2	27	1
OPP Vejle P/S, Danmark	33,3	33,3	21	0	22	1	7
Komplementarselskaber OPP Vejle ApS, Danmark	33,3	33,3	0	0	0	0	0
OPP Retten i Svendborg P/S, Danmark	33,3	33,3	4	-2	9	2	3
Komplementarselskabet OPP Retten i Svendborg ApS, Danmark	33,3	33,3	0	0	0	0	0
OPP Slagelse Sygehus P/S, Danmark	25,0	25,0	0	0	15	15	4
Komplementarselskabet OPP Slagelse Sygehus ApS, Danmark***	25,0	25,0	0	-	0	-	0
OPP HoldCo ApS, Danmark***	50,0	33,3	-12	-	17	-	8
Greystar UK Multifamily Unit Trust, England***	45,0	-	-	-	-	-	10
Associerede virksomheder							2.323
Heraf markedsrenteprodukter							1.161
Associerede virksomheder, i alt							1.162

* Inklusive datterselskaber.

** Tilknyttede virksomheder, som er 100 % ejede kommanditselskaber, offentliggør ikke selvstændige årsrapporter fra 2016 under henvisning til bestemmelserne i årsregnskabsloven.

*** Der foreligger endnu ikke officielle regnskaber for 2017. Resultat er indarbejdet på baggrund af modtagne rapporteringer.

På selskabets hjemmeside: <http://www.sampension.dk/Forside/Om-Sampension/Finansiell-information/Investeringsaktiver> findes en oversigt over Sampensions samlede aktieportefølje.

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 for Sampension KP Livsforsikring A/S.

Årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og moderselskabets aktiviteter for regnskabsåret 2017.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og moderselskabets aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og moderselskabet kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Hellerup, den 1. marts 2018

Direktionen

Hasse Jørgensen
Adm. direktør

/ Morten Lund Madsen
Direktør for økonomi

Bestyrelsen

Anker Boye
(Formand)

Kim Simonsen
(Næstformand)

Anne Mette Barfod

Rita Bundgaard

René Nielsen

Torben Nielsen

Bodil Otto

Johnny Søtrup

H. C. Østerby

Christian Dorow (ME)

John Helle (ME)

Bjørn Kroghsbo (ME)

Morten Lundsgaard (ME)

Majbritt Pedersen (ME)

Intern revisions revisionspåtegning

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet for Sampension KP Livsforsikring A/S giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed for så vidt angår årsregnskabet for koncern og moderselskab.

Vores konklusion er i overensstemmelse med vores revisionsprotokollat til revisions- og risikoudvalget samt bestyrelsen.

Den udførte revision

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Sampension KP Livsforsikring A/S for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet.

Vi har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vi har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Nøgletallet solvensdækning

Ledelsen er ansvarlig for nøgletallet solvensdækning, der fremgår af hoved- og nøgletaloversigten i note 25 i regnskabet.

Som anført i hoved- og nøgletaloversigten i note 25 er nøgletallet solvensdækning undtaget fra kravet om revision. Vores konklusion om årsregnskabet omfatter derfor ikke nøgletallet solvensdækning, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om dette nøgletal.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at overveje, om nøgletallet solvensdækning er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Hvis vi på dette grundlag konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i nøgletallet solvensdækning, skal vi rapportere herom. Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Hellerup, den 1. marts 2018

Gert Stubkjær
Koncernrevisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i Sampension KP Livsforsikring A/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokollat til revisions- og risikoudvalget samt bestyrelsen.

Hvad har vi revideret

Sampension KP Livsforsikring A/S' koncernregnskab og årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit Revisors ansvar for revisionen af regnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Valg

Vi blev første gang valgt som revisor for Sampension KP Livsforsikring A/S den 30. maj 2000 for regnskabsåret 2000. Vi er genvalgt årligt ved generalforsamlingsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 18 år til og med regnskabsåret 2017.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centrale forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
<p>Måling af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter</p> <p>Koncernen har hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter for i alt 194.530 mio. kr., hvilket udgør 70 pct. af koncernens balance.</p> <p>Hensættelserne består primært af livsforsikrings-hensættelser til gennemsnitsrente og markedsrente samt af fortjenstmargen. Opgørelsen er baseret på aktuarmæssige principper og involverer væsentlige regnskabsmæssige skøn knyttet til de aktuarmæssige forudsætninger om den tidsmæssige placering og omfang af fremtidige betalinger til forsikrings-tagerne.</p> <p>De aktuarmæssige forudsætninger omfatter væsentligst rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbs- og fripolice-sandsynlighed samt omkostninger. Vi fokuserede på måling af hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, fordi opgørelse af hensættelserne er kompleks og involverer betydelige regnskabsmæssige skøn.</p> <p>Der henvises til koncern- og årsregnskabet omtale af "Usikkerhed ved indregning og måling" i note 0 samt "Hensættelser til gennemsnitrenteprodukter" i note 14 og "Hensættelser til markedsrenteprodukter" i note 15.</p>	<p>Vi gennemgik, vurderede og testede relevante forretningsgange og interne kontroller, der er etableret for at sikre, at hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter er fuldstændige og måles korrekt.</p> <p>I forbindelse med revisionen anvendte vi vores egne aktuarer til at vurdere de af koncernen anvendte aktuarmæssige modeller og forudsætninger samt de foretagne beregninger.</p> <p>Vi vurderede og udfordrede de væsentligste aktuarmæssige forudsætninger såsom rentekurve til tilbagediskontering, levetider, dødelighed, invaliditet, tilbagekøbssandsynlighed, sandsynlighed for omskrivning til fripolice samt omkostninger ud fra vores erfaring og branchekendskab med henblik på at vurdere, om disse er i overensstemmelse med regulatoriske og regnskabsmæssige krav. Dette omfattede en vurdering af kontinuiteten i grundlaget for opgørelsen af hensættelserne.</p>
<p>Måling af unoterede investeringsaktiver</p> <p>Unoterede investeringsaktiver omfatter investeringer i kapitalfonde, infrastrukturfonde, unoterede aktier og erhvervsobligationer m.m. samt afledte finansielle instrumenter og indgår i regnskabsposterne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kapitalandele • Obligationer • Andre finansielle instrumenter. <p>Endvidere indgår negativ værdi af afledte finansielle instrumenter i regnskabsposten "Anden gæld".</p> <p>Unoterede investeringsaktiver måles til en skønnet dagsværdi baseret på værdiansættelsesmodeller og forudsætninger herunder ledelsesmæssige skøn, der ikke er observerbare for tredjemand, og har en væsentlig påvirkning på regnskabet.</p> <p>Vi fokuserede på måling af unoterede investeringer, fordi opgørelsen er kompleks og involverer betydelige ledelsesmæssige skøn.</p> <p>Der henvises til koncern- og årsregnskabet omtale af "Usikkerhed ved indregning og måling" i note 0 samt "Afledte finansielle instrumenter" i note 11.</p>	<p>Vi gennemgik, vurderede og testede relevante forretningsgange og interne kontroller for måling af unoterede investeringer.</p> <p>Vi vurderede og testede de af ledelsen anvendte værdiansættelsesmodeller.</p> <p>Vi testede stikprøvevist sammenhængen mellem de anvendte forudsætninger og beregningen af dagsværdier.</p> <p>Vi testede stikprøvevist anvendte dagsværdier til relevant rapportering fra eksterne managere.</p> <p>Vi gennemgik og testede endvidere relevante interne kontroller for tilstedeværelse, værdiansættelse, nøjagtighed mv. i den interne proces for verifikation af værdiansættelser samt efterregnede på stikprøvebasis værdiansættelsen af afledte finansielle instrumenter.</p> <p>Vi udfordrede de ledelsesmæssige skøn, der ligger til grund for beregning af dagsværdier ud fra vores kendskab til porteføljen og markedsudviklingen.</p>

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiel virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Nøgletallet solvensdækning

Ledelsen er ansvarlig for nøgletallet solvensdækning, der fremgår af hoved- og nøgletaloversigten i note 25 i regnskabet.

Som anført i hoved- og nøgletaloversigten i note 25 er nøgletallet solvensdækning undtaget fra kravet om revision. Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter derfor ikke nøgletallet solvensdækning, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om dette nøgletal.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at overveje, om nøgletallet solvensdækning er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Hvis vi på dette grundlag konkluderer, at der er væsentlig fejlinformation i nøgletallet solvensdækning, skal vi rapportere herom. Vi har ingenting at rapportere i den forbindelse.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandling som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.

-
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
 - Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
 - Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.
 - Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
 - Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Hellerup, 1. marts 2018

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 3377 1231

Christian F. Jakobsen
statsautoriseret revisor
mne16539

Claus Christensen
statsautoriseret revisor
mne33687

Nøgletalsdefinitioner

Finanstilsynets nøgletal

Nøgletal er beregnet i henhold til Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser

$$\text{Afkastprocent} = \frac{\text{Investeringsafkast vedr. gennemsnitsrente- og markedsrenteprodukter} \times 100}{\text{Pensionsmæssige hensættelser primo året} + \text{gennemsnitligt vægtede ind og udbetalinger for gennemsnitsrente- og markedsrenteprodukter}}$$

Nøgletallet er beregnet pengevægtet. Afkastmål kan opdeles i to typer, det pengevægtede og det tidsvægtede afkast:

Det pengevægtede afkast viser den faktiske forrentning - eller relative værditilvækst - som porteføljen har opnået i perioden, inklusive forrentning af periodens netto-indbetalinger. Det pengevægtede afkast viser således den faktiske forrentning over perioden.

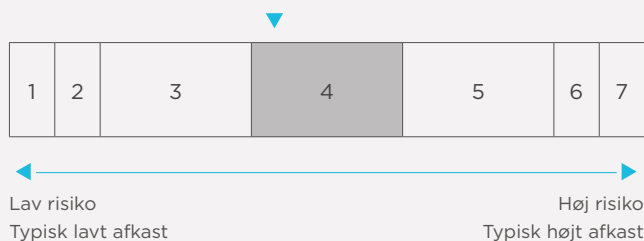
Det tidsvægtede afkast viser den forrentning, der ville være opnået, hvis der ikke havde været betalinger til eller fra porteføljen i perioden. Det tidsvægtede afkast er et udtryk for "performance", som er anvendeligt til sammenligning med et benchmark eller med andre investorers afkast inden for samme aktivkategori.

$$\text{Risiko på afkast vedr. markedsrenteprodukter} = \text{Opgøres som standardafvigelsen (SD) på det månedlige afkast relateret til markedsrenteprodukter over de seneste 36 måneder ved anvendelse af følgende skala 1-7:}$$

Risikoklasse	Pct.	
	SD \geq	SD $<$
1,00	0,00	0,50
2,00	0,50	2,00
3,25	2,00	3,00
3,50	3,00	4,00
3,75	4,00	5,00
4,25	5,00	6,70
4,50	6,70	8,34
4,75	8,34	10,00
5,25	10,00	11,67
5,50	11,67	13,33
5,75	13,33	15,00
6,00	15,00	25,00
7,00	25,00	

Bemærk, at standardafvigelsen måles i gennemsnit på tværs af risikoprofiler og årgangspuljer. Standardafvigelsen konverteres til en risikokategori ved anvendelse af følgende skala:

Afkast-/risikoprofil

$$\text{Omkostningsprocent af hensættelser} = \frac{\text{Årets forsikringsmæssige driftsomkostninger} \times 100}{\text{Gennemsnitlige forsikringsmæssige hensættelser}}$$

$$\text{Omkostninger i kr. pr. medlem} = \frac{\text{Årets forsikringsmæssige driftsomkostninger}}{\text{Gennemsnitlige antal forsikrede vedr. direkte forsikring} + \text{gennemsnitlige antal forsikrede med gruppelevskontrakter} \times 0,1}$$

$$\text{Egenkapitalforrentning efter skat} = \frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Vægtet gennemsnitlig egenkapital}}$$

$$\text{Forrentning af overskudskapital, der tildeles afkast som egenkapital} = \frac{\text{Overskudskapitalens afkast før skat} \times 100}{\text{Vægtet gennemsnitlig overskudskapital}}$$

$$\text{Solvensdækning} = \frac{\text{Solvenskapitalkrav} \times 100}{\text{Kapitalgrundlag ved udgangen af året}}$$

Supplerende nøgletal

Afkastprocent for de enkelte rentegrupper beregnes i overensstemmelse med formlen vist ovenfor.

$$\text{Bonusgrad i procent} = \frac{\text{Rentegruppens individuelle og kollektive bonuspotentialer ved udgangen af året} \times 100}{\text{De samlede depoter for rentegruppen ved udgangen af året}}$$

$$\text{Forrentning af medlemmidler efter omkostninger før skat pr. produkttype} = \frac{(\text{Vægtet gennemsnitlige hensættelser} + \text{Vægtet gennemsnitlig overskudskapital} + \text{Pensionsafkastskat}) \times 100}{\text{Forsikringsmæssige hensættelser primo året med tillæg af overskudskapital primo året} + \text{gennemsnitligt vægtet cashflow}}$$

Nøgletallet viser medlemmernes samlede afkast minus omkostninger og risikoforrentning.

FOTO

Christoffer Regild
Jakob Dall (s.4 Hasse Jørgensen)

DESIGN

Zoulmade.com

TRYK

Bohemian ApS

5041 0457

Svanemærket tryksag

Sampension KP Livsforsikring a/s
Tuborg Havnevej 14 • 2900 Hellerup
Tlf. 77 33 18 77 • www.sampension.dk
Cvr.nr. 55 83 49 11

